

obs dalton

de Uitkijck

Daltonhandboek 2019-2020

INHOUDSOPGAVE

1. Voor wie is dit Daltonhandboek geschreven?	3
2. Geschiedenis van het daltononderwijs	5
3. Wat is onze identiteit, visie en missie?	6
3.1 Identiteit	6
3.2 Visie	6
3.3 Missie	7
3.4 Ligging	8
4. Dalton op de Uitkijck	9
4.1 Visie op daltononderwijs	9
4.2 Kernwaarden	10
5. Kernwaarde Vrijheid en Verantwoordelijkheid	15
5.1 Leerling niveau	16
5.1.1 Overzichtelijke kasten en materialen	16
5.1.2 Weekbeurt/klassendienst	16
5.1.3 Werkplekken	16
5.1.4 Rustige werksfeer	17
5.1.5 Kieskast	17
5.1.6 Groeps- en schoolregels	18
5.1.7 Zelfinplannen van de taak	19
5.1.8 Nakijken en corrigeren	19
5.1.9 Huiswerk	20
5.1.10 Leerlingenraad	21
5.2 Leerkrachtniveau	23
5.3 Schoolniveau	24
6. Kernwaarde Zelfstandigheid	26
6.1 Leerling niveau	26
6.1.1 Dalton-blokje	26
6.1.2 Stoplicht	27
6.1.3 Time timer	28

6.1.4	Dagkleuren	29
6.1.5	Dagritme.....	29
6.1.6	Dag- of weektaak	29
6.1.7	Zelfstandig werken buiten de klas.....	31
6.1.8	Taakjes	32
6.2	Leerkrachtniveau	32
6.3	Schoolniveau	33
7.	Kernwaarde Samenwerken.....	35
7.1	Leerlingniveau.....	36
7.1.1	Maatjeswerk.....	36
7.1.2	Tutoring.....	36
7.1.3	Coöperatief leren	37
7.1	Leerkrachtniveau	39
7.3	Schoolniveau	40
8.	Kernwaarde Effectiviteit.....	40
8.1	Leerling niveau.....	41
8.1.1	Instructie	41
8.1.2	Leescircuit.....	42
8.1.3	Materialen.....	43
8.1.4	Werkplek.....	43
8.1	Leerkrachtniveau	44
8.2	Schoolniveau	45
9.	Kernwaarde Reflectie	48
9.1	Leerlingniveau.....	48
9.1.1	Portfolio	48
9.1.2	Reflectie op weektaak.....	51
9.1.3	Reflectie Kwink van de week.....	51
9.2	Leerkrachtniveau	52
9.3	Schoolniveau	53
10.1	Leerlingniveau.....	54
10.2	Leerkrachtniveau en schoolniveau.....	54
11.	Daltonleerkracht op de Uitkijck	56

12. Daltonbeleid	58
13. Pareltjes van de Uitkijck.....	61
13.1 Het team.....	61
13.2 De herriegroep.....	61
13.3 Flip your classroom.....	62
13.4 Leescircuit	63
13.5 Leskracht	63
13.6 Workshops.....	64
13.7 Talent in zicht	64
14. Ambities & toekomst	65
Bijlagen	69
1. Poster schoolplan	69
2. Visitatieverslag 2013	69
3. Dagritmekaarten.....	69
4. Kwinkposter.....	69
5. Kwinkleerlijn	69
6. Taakverdeling	69
7. Taakjes.....	69
8. Tussendoelen.....	69
9. Format leescircuit	69
10. Spinnenweb midden en bovenbouw.....	69
11. Portfolio Kleuters	69
12. Wie ben ik?.....	69
13. Wat wil je leren?.....	69
14. Kind gesprek.....	69
15. Controletoeetsen.....	69
16. Grafieken Toetsresultaten	69
17. Kijkwijzers.....	69

1. Voor wie is dit Daltonhandboek geschreven?

In dit daltonboek is beschreven hoe het team van de Uitkijck vorm geeft aan het onderwijs op school. Dit daltonboek is een levend document, omdat we in ons onderwijs steeds in beweging zijn, zoals ook de maatschappij in beweging is. Dit is een ontwikkeldocument, naslagwerk, borgingsdocument, en het geeft onze ambities weer. Op deze manier kunnen wij ook nieuwe leerkrachten goed inwerken in onze manier van werken. Het gaat er niet om of alles mooi is opgeschreven, maar hoe het er in de dagelijkse praktijk aan toegaat en hoe de daltonwaarden richting geven aan ons handelen. Doen we eigenlijk wel wat we zeggen en zeggen we wat we doen. En vooral: Waarom doen we dit? Zo ontstaat de behoefte en noodzaak om afspraken, regels en werkwijzen op papier te zetten. Pas dan is het goed over te dragen aan nieuwe collega's en is het daltonboek een instrument dat kan dienen om de cultuur en identiteit van de school te bewaken.

Dit document zal jaarlijks worden bijgesteld. Verder is dit document interessant voor instanties die op de hoogte willen blijven van de werkwijze op onze school.

- De onderwijsinspectie
- Visiteurs van de Nederlandse Dalton Vereniging
- Het schoolbestuur STEV
- Ouders en leerkrachten
- Andere (Dalton)basisscholen

Baarn, februari 2020

Daphne Fiorentinos

Schoolleider

2. Geschiedenis van het daltononderwijs

In dit daltonhandboek staat beschreven hoe het onderwijsteam van openbare daltonschool de Uitkijck het daltononderwijs vormgeeft. Vormgeving, ontstaan vanuit het gedachtengoed van Helen Parkhurst, grondlegster van het daltononderwijs. Helen Parkhurst was begin 20ste eeuw lerares op een school in het plaatsje Dalton in de Verenigde Staten. Helen zag niets in de ouderwetse manier van lesgeven en zocht naar een manier waarop ze de kinderen in haar klas, die nogal uiteenlopende leeftijden hadden, op een efficiënte manier vanuit de aanleg en interesse van kinderen zelf kon laten leren. Om hiertoe te komen, waren een aantal zaken van groot belang: De leerlingen moesten plezier aan het onderwijs beleven en de leerlingen moesten goed zelfstandig kunnen werken en verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun eigen leren. Dit waren voorwaarden om tijd te genereren. Tijd waarin Helen aandacht kon geven aan individuele leerlingen. Ze organiseerde onderwijs waarin kinderen zelfstandig bezig konden zijn. Hiervoor ontwikkelde zij de taak. Taken waarin per leerling beschreven stond wat ze moesten doen. In kleine groepjes gaf Helen instructie aan de kinderen. Ook werd kennis onderling gedeeld en hielpen oudere kinderen de jongere. Zij beschreef haar gedachtengoed uiteindelijk in *Education on the Daltonplan*. Haar school was een open en sociale werkgemeenschap, waar leerlingen zelfstandig aan het schoolwerk werkten, dat in taken was opgedeeld en uitgeschreven. De taken waren betekenisvol omdat er aan interessante onderwerpen gewerkt werd, aan vakkenintegratie gedaan werd en omdat leerlingen het gevoel hadden dat het hún werk was. Voorgaande is nu precies wat wij met ons onderwijs willen uitdragen. En het past nog zo goed in deze 21ste eeuw. Als men rondloopt op de Uitkijck ervaart men dat gemeenschapsgevoel, het plezier in leren en de hoge mate van zelfstandigheid die bij onze leerlingen ontwikkeld wordt. Vaak horen wij van bezoekers die onze school aandoen dat er zo'n fijne rustige sfeer heerst. Ook de prettige open sfeer en de manier waarop leerlingen, ouders en leerkrachten met elkaar omgaan valt buitenstaanders op. Wij zijn zeer tevreden met en trots op de manier waarop wij op school werken. Toch blijft ons onderwijs zich ontwikkelen. Steeds zijn daar weer nieuwe inzichten of aanscherpingen in ons onderwijsbeleid. Hiermee zal ook dit handboek onderhevig zijn aan veranderingen. Wij zullen dit document jaarlijks aanpassen waardoor het steeds actueel blijft voor de mensen die ermee moeten werken.

3. Wat is onze identiteit, visie en missie?

3.1 Identiteit

‘Samen leren met plezier!’ Dat is de kern van openbare basisschool de Uitkijck!

Wanneer we spreken over samen, dan stellen we tot doel om ervoor te zorgen dat wij een sfeer creëren zodat leerlingen, ouders en leerkrachten samen leren van en met elkaar.

Wanneer we spreken over leren dan bedoelen we, een optimaal leerrendement uit elke leerling te halen en ieders talent te ontwikkelen.

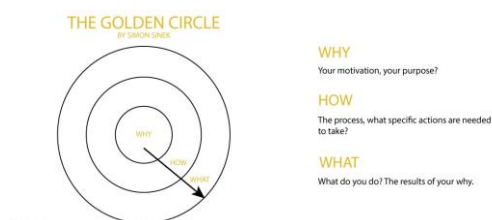
Deskundig personeel, een open communicatie en de juiste leermiddelen zijn hierbij een voorwaarde.

Wanneer we spreken over plezier, dan stellen we ons tot doel ervoor te zorgen dat wij een sfeer creëren dat leerlingen, ouders en leerkrachten met plezier naar school gaan.

3.2 Visie

Wij bieden onderwijs dat aansluit op wat er in de toekomst van onze leerlingen wordt verwacht en dat ontwikkelkansen biedt voor iedereen. Vanuit de dalton-kernwaarden (vertrouwen, verantwoordelijkheid, samenwerking, effectiviteit, zelfstandigheid en reflectie) bereiden wij onze leerlingen voor om de volgende stap te maken. Leerlingen werken en leren in een sfeer die zich kenmerkt door vertrouwen, rust en veiligheid. Alle medewerkers besteden veel aandacht aan het pedagogisch en didactisch klimaat binnen de Uitkijck. De sfeer van vertrouwen zorgt ervoor dat leerlingen zich snel gekend voelen en dat de verhouding leerling-leerkracht open en laagdrempelig is. Op de Uitkijck beginnen de leerlingen aan een ontdekkingstocht die vanaf groep 1 tot en met groep 8 loopt. De leerlingen leren op praktische wijze informatie om te zetten in kennis. Zij leren zelf keuzes te maken door onderzoekend te werken en vaardigheden te trainen. Leerlingen worden voorbereid op de samenleving van nu door ze op verschillende manieren te laten werken en leren, zowel individueel als samen. Samenwerken is belangrijk op de Uitkijck. Het stimuleert de betrokkenheid, een actieve deelname van leerlingen op cognitief en sociaal gebied. Leerlingen leren gezamenlijk een doel te behalen. Ze vullen elkaar aan, inspireren en ondersteunen elkaar. Door het samenwerken ontwikkelen ze verschillende vaardigheden, zoals goed communiceren, elkaar respecteren,

feedback geven en ontvangen, afspraken maken en plannen. Naast de grote aandacht voor het reflecteren op hun resultaten en persoonlijke ontwikkeling, leren leerlingen bij ons ook de wereld te ontdekken. De leerlingen ontdekken “wie ze zijn” en “wat hen inspireert” in een vertrouwde leeromgeving, waarin zij zichzelf mogen en kunnen zijn. Er is voor onze leerlingen een breed gepersonaliseerd leerstofaanbod waarbij onze leerlingen op hun eigen wijze en in hun eigen tempo werken aan de leerdoelen. Per vak, leerinhoud of onderdeel wordt afhankelijk van de prestaties en voorkeuren van de leerling een op de leerling aangepast programma voor herhaling, verdieping en/of verrijking aangeboden. Er worden nu en in de toekomst andere vaardigheden gevraagd dan vroeger. Wij geven vanuit een eigen visie invulling aan het stimuleren van de 21e -eeuwse vaardigheden, zoals ICT-geletterdheid, mediawijsheid, creativiteit, samenwerken, kritisch denken en probleemoplossend vermogen. Deze vaardigheden vormen de kern van ons daltononderwijs. Wij spelen in op het veranderende leren. Er is bij ons ruimte voor creatief denken, talentontwikkeling en onderzoekend en ontwerpend leren. We vinden het belangrijk dat leerlingen zich durven te presenteren. Voor elke leerling is een steeds verdergaande digitale leeromgeving. De kernwaarden van ons daltononderwijs moeten in de praktijk zichtbaar maken welke meerwaarde, welke toegevoegde waarde ons onderwijs voor de toekomst heeft.

Iedereen is anders en dat mag

3.3 Missie

Onze stichting STEV bestaat uit 15 authentieke en openbare basisscholen die van meerwaarde zijn in de gepersonaliseerde ontwikkeling van autonome en initiatiefrijke kinderen binnen een mondiale samenleving.

Daltonschool de Uitkijck is een openbare daltonschool voor leerlingen van 4 tot en met 12 jaar. Onze school staat open voor alle leerlingen die aangemeld worden door hun ouders/verzorgers (tenzij wij een kind niet de juiste ondersteuning c.q. het juiste onderwijs kunnen bieden). Wij bieden onderwijs in 6 groepen. Onze school is in 2009 gebouwd, voorheen heette de school de Bestevaer.

Wij vinden het belangrijk dat de uitgangspunten van dalton duidelijk in ons onderwijs herkenbaar zijn, zodat de kinderen kunnen opgroeien tot volwassenen die vertrouwen in zichzelf en de omgeving hebben. Wij gaan ervan uit dat ieder mens, ieder kind, uniek is en zich op eigen wijze en eigen tempo ontwikkelt. Op school willen we inspelen op de kwaliteiten en talenten van

ieder individu. We leren kinderen van jongs af aan respect te hebben voor elkaars mening of overtuiging. Er wordt actief aandacht besteed aan de overeenkomsten en verschillen tussen kinderen, zonder voorkeur voor één bepaalde opvatting. Die verschillen zijn een bron van inspiratie en kwaliteit van ons onderwijs.

Drie kernwaarden vanuit het strategisch beleidsplan van STEV zijn richtinggevend in ons dagelijks handelen: ambitie, lef en trots.

Onder **ambitie** verstaan we dat we op alle beleidsterreinen kwaliteit leveren. We denken daarbij allereerst aan kwalitatief goed onderwijs aan de aan ons toevertrouwde leerlingen. We weten wat er in de maatschappij gebeurt en spelen daar innovatief op in. Het streven naar een kwaliteitsverbetering is een vanzelfsprekende routine in het handelen van al onze onderwijsprofessionals. Ze lopen voorop, stellen hoge doelen en streven naar excellente resultaten en opbrengsten voor de leerlingen en voor de school als geheel.

Lef betekent dat elke collega binnen STEV een professional is die buiten de geldende jaarklassen en methoden durft te denken en handelen om zo de ontwikkeling van de leerlingen en zichzelf, de school en STEV te stimuleren. We durven fouten te maken en geven elkaar gerichte en opbouwende feedback.

Trots houdt in dat elke STEV-collega vanuit vertrouwen en belangstellend is naar, ondersteunend is aan de ontwikkelbehoeften van een leerling, de ouders, collega's en stakeholders en ketenpartners. Andersom maakt ons onderwijs het vertrouwen van leerlingen, ouders en overige stakeholders in ons waar. Daar hoort bij dat we verantwoording afleggen over ons handelen. Hiermee tonen we onze meerwaarde met trots aan!

Wij van de Uitkijck staan open voor veranderingen binnen ons onderwijs, zodat we met de maatschappij mee veranderen. Het team van de Uitkijck werkt vanuit een onderwijskundige visie die past in de wereld van vandaag en morgen. Het maken van keuzes, het leren zelfstandig te werken en het leren samenwerken volgens de daltonprincipes, staan hierbij centraal.

3.4 Ligging

Basisschool de Uitkijck is gevestigd in het Centrum voor Onderwijs en Ontmoeting de Uitkijck. Dit centrum ligt aan de Margrietstraat 2 in Baarn. In het centrum bevindt zich onze school, een peuterspeelzaal en voorzieningen voor voor- en naschoolse opvang. De school en organisaties uit de wijk gebruiken het centrum ook voor activiteiten voor en door kinderen en voor anderen.

4. Dalton op de Uitkijck

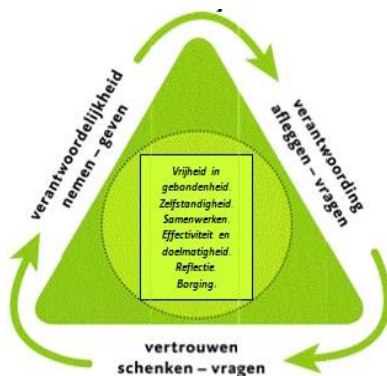
4.1 Visie op daltononderwijs

De Nederlandse daltonidentiteit is altijd gestoeld geweest op drie principes. Onderwijs en dus ook daltononderwijs is constant in ontwikkeling. De veranderingen op het gebied van ontwikkelingspsychologie en didactische en maatschappelijke inzichten hebben in 2012 geleid tot een kritische bezinning op de daltonuitgangspunten. Hieruit zijn zes nieuwe kernwaarden ontwikkeld.

- ✚ Vrijheid en Verantwoordelijkheid
- ✚ Zelfstandigheid
- ✚ Samenwerking
- ✚ Reflectie
- ✚ Effectiviteit en doelmatigheid
- ✚ Borging

Het is niet alleen van belang dat deze kernwaarden te zien zijn in onze school, het is minstens zo belangrijk dat deze kernwaarden in een doorgaande lijn te zien zijn. In het volgende hoofdstuk beschrijven we kort de verschillende kernwaarden. Daarna beschrijven hoe deze kernwaarden in de praktijk te zien

zijn en gaan wij in op deze doorgaande lijn van de verschillende kernwaarden. Bij het doorlezen hiervan zal een compleet beeld van ons onderwijs te zien zijn. De doorlopende leerlijn op de verschillende kernwaarden wordt schematisch weergegeven in de bijlagen op het 15-veld.

De kernwaarden gelden op alle niveaus: tussen leerlingen onderling, tussen leerlingen en leerkrachten, tussen leerkrachten onderling, tussen leerkrachten en ouders en tussen leerkrachten en de directie en het bestuur.

“Deze school ademt Dalton”!

4.2 Kernwaarden

Kernwaarde vrijheid en verantwoordelijkheid

"Freedom and responsibility together perform the miracle"

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Een leerling leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt. Door leerlingen meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. Het is een taak van de leerkracht om iedere leerling een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijk ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

Kernwaarde zelfstandigheid

"Experience is the best and indeed the only real teacher"

Zelfstandig leren en werken op een daltonschool is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht een klus klaren en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van een leerling. Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

Kernwaarde samenwerken

"The school functions as a social community"

Een daltonschool is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, schoolleiding en bestuur op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Een daltonschool is ook een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met

leerkrachten en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen. Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken. Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van een medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking. Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

Kernwaarde *effectiviteit*

The Dalton Plan is an "efficiency measure, a simple and economic reorganization of the school"

Effectiviteit: de hoofddoelstelling van dalton is Parkhurst's 'Fearless human being', de mens zonder vrees, die zich verantwoordelijk weet en voelt en die deze verantwoordelijkheid ook aankan. Het gaat om rendement op het terrein van onderwijsopbrengsten en op het terrein van persoonlijkheidsontwikkeling. In de daltonvisie gaan we ervan uit, dat het werken aan deze persoonlijkheidsontwikkeling in belangrijke mate bijdraagt aan het behalen van ambitieuze leerdoelen; het maximale uit leerlingen halen uitgaande van ieders talent.

Efficiency/doelmatigheid: wij proberen zo efficiënt mogelijk aan onze doelen te werken. Onderwijsleertijd, middelen en instructie zo efficiënt mogelijk en op maat in te zetten; zelfstandig werken als het kan, samenwerken als dat wenselijk is. Wij leren onze leerlingen steeds meer verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leer- en ontwikkelingsproces, rekening houdend met individuele verschillen en persoonlijke leerdoelen. Hierbij is het noodzakelijk, dat een leerling leert reflecteren op zijn eigen leerproces en leerresultaten en op zijn eigen persoonlijkheidsontwikkeling.

Vertrouwen is de basis. Een situatie, waarin de leerling echte verantwoordelijkheid krijgt en ook gevraagd wordt verantwoording af te leggen over wat hij gedaan heeft met het in hem gestelde vertrouwen. In deze visie op dalton leert een leerling steeds meer zichzelf aan te sturen (zelfregulatie) en wordt 'ownership', of zelfs 'leadership' van de leerling steeds belangrijker. Hierbij speelt de kernwaarde 'reflectie' een sleutelrol.

Kernwaarde reflectie

"I would be the first to hear welcome criticism"

Essentieel voor dalton is eigenaarschap, zelfsturing van leerling en leraar. Kern van zelfsturend leren is dat leerlingen zelf de regie nemen over hun eigen leerproces. En dat leerproces betreft dan zowel schoolse leeropbrengsten, als persoonlijkheidsontwikkeling en in toenemende mate ook talentontwikkeling. Om te kunnen reflecteren zijn heldere doelen essentieel. Dat kunnen doelen van uit de leerstof zijn of vanuit school geformuleerde 'ik-doelen', maar dat kunnen ook doelen zijn die de leerling zelf geformuleerd heeft. Heldere criteria, waarin vastgelegd wordt, wanneer het doel behaald is, zijn hierbij van doorslaggevend belang. Om die regie te kunnen nemen over het eigen ontwikkel- of leerproces is reflecteren op die doelen noodzakelijk. Door te reflecteren krijgt de leerling middelen in handen om zelf grip te houden op zijn eigen leer- of ontwikkelingsproces. Reflectie kan voorafgaand aan het leerproces plaatsvinden, gedurende het leerproces (monitoring) en na afloop van het leerproces. Van begin tot eind stuurt de leerling zo zijn eigen leerproces en kan zo keuzes maken als:

Vooraf

- + Zal ik deze instructie volgen?
- + Waar en met wie kan ik het beste aan deze taak werken?
- + Ben ik goed bezig?
- + Heb ik nog wel meer oefening nodig?
- + Is een andere aanpak wenselijk?
- + Heb ik de doelen bereikt?
- + Wat kan ik de volgende keer beter anders doen?
- + Past deze manier van werken bij mij?

Borging als voorwaarde voor daltononderwijs

"Door verschillen te delen, vermenigvuldigt de kwaliteit"

Teamleren heeft bij ons een hoge prioriteit. Verantwoordelijkheden voor dalton liggen in het team. Wij werken in PLG's om de kwaliteit van ons onderwijs te waarborgen. De Daltonkernwaarden worden geborgd door middel van een planmatige zelfevaluatie en visitatie.

De Nederlandse Dalton Vereniging geeft licenties en certificaten af aan instituten, scholen en personen als zij er blijk van geven de kernwaarden op goede wijze in de praktijk vorm en inhoud te hebben gegeven.

De Uitkijck is een leef-en leergemeenschap. Een plaats waar kinderen, ouders en leerkrachten met en van elkaar leren, rekening houdend met onderlinge verschillen en respect voor elkaar. Een vreedzame plaats waar kinderen-ouders leerkrachten zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin we leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Op de Uitkijck worden leerlingen voorbereid op de samenleving van nu door ze op verschillende manieren te laten werken en leren, zowel individueel als samen. Samenwerken is belangrijk op de Uitkijck. Het stimuleert de betrokkenheid, een actieve deelname van leerlingen op cognitief en sociaal gebied. Leerlingen leren gezamenlijk een doel te behalen. Ze vullen elkaar aan, inspireren en ondersteunen elkaar. Coöperatief leren biedt verschillende werkvormen die leerlingen ertoe aanzet om in samenwerking met elkaar een taak tot een goed einde te brengen. Door het samenwerken ontwikkelen ze verschillende vaardigheden, zoals goed communiceren, elkaar respecteren, feedback geven en ontvangen, afspraken maken en plannen. Ook leren we kinderen verantwoordelijkheid te dragen. Verantwoordelijkheid voor hun eigen leren, hun eigen daden, voor materialen en voor elkaar. Door zeer regelmatig te reflecteren op het eigen handelen en leren, groeit bij kinderen het inzicht in zichzelf en hun omgeving, waardoor ze tot groei zullen komen. Op de Uitkijck leer je echt zelfstandig te zijn. Al vanaf de kleutergroepen leren kinderen hun taken te plannen en hun problemen zelf of met hulp van anderen op te lossen. Vanuit het middelbaar onderwijs ontvangen

wij positieve berichten. Wat we vaak te horen krijgen is dat leerlingen van de Uitkijck veel meer bagage hebben dan de gemiddelde leerlingen. Vele dalton-elementen worden dan genoemd. Leerlingen die bij ons op school hebben gezeten, blijken een voordeel te hebben in het VO. De Uitkijck heeft een aantal pareltjes die ons onderwijs versterken en waar wij ons onderscheiden. Denk aan onze manier van werken Leskracht (methode voor wereldoriëntatie). Denk aan ons leescircuit. Denk aan onze manier van werken met QR codes. Denk ook aan onze "herriegroep", zij regelen altijd het geluid bij evenementen, onze peergroep lessen voor de leerlingen die iets meer aan kunnen en onze "workshop-middagen".

Op de Uitkijck is de betrokkenheid van de leerlingen hoog. We willen echt naar onze leerlingen luisteren. Twee keer per jaar worden er met de leerlingen een portfolio gesprek gehouden. Hierin kunnen zij hun visie op zichzelf en de school kwijt. Sinds juli 2018 hebben we een leerlingenraad. Deze leerlingenraad bespreekt zaken die vanuit de leerlingen aangedragen worden. Zij zijn een afvaardiging en vertegenwoordiging van alle leerlingen. In hoofdstuk "Pareltjes van de Uitkijck" lichten we de leerlingenraad nader toe. Ouders zijn welkom in onze school. Tijdens de inloop, voorafgaand aan de lesdagen, zijn ouders welkom in de klas. Ouders kunnen altijd terecht voor een luisterend oor. De drempel om op de leerkracht af te stappen is laag.

5. Kernwaarde Vrijheid en Verantwoordelijkheid

Vrijheid is het eerste daltonprincipe. Vrijheid kan in relatie tot het onderwijs verwarrend klinken. Is het 'vrijheid-blijheid' op een daltonschool? Zeker niet! Vrijheid in het daltononderwijs betekent echt wat anders. Leerlingen mogen bij ons niet zomaar doen wat ze willen. In het daltononderwijs krijgen leerlingen wel de vrijheid hun schoolwerk naar eigen inzicht te plannen. Leerlingen leren initiatief te nemen.

Door leerlingen vrijheid te geven wordt onderwijs iets van het kind zelf. Het kind wordt (mede-)eigenaar van zijn eigen leerproces. Vrijheid maakt van leerlingen ondernemende leerlingen. De vrijheid die een leerling op een daltonschool krijgt, is altijd een vrijheid in gebondenheid. Hij moet leren rekening te houden met anderen, verantwoordelijkheid te dragen over zijn keuzes en verantwoording af te leggen over zijn werk en zijn resultaten.

Leerlingen van de Uitkijck mogen, met mate, kiezen wat ze willen leren, in welke volgorde ze hun werk willen doen, waar ze willen werken, soms ook met welk materiaal ze werken en vaak ook of ze alleen of samen werken.

Vrijheid in ons daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om je taken zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de doelen, de tijdslimiet, de werkafspraken

en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken. Bij de start van een nieuw schooljaar worden er in de groepen met de leerkrachten ook groepsregels afgesproken.

Dit zorgt ervoor dat leerlingen een actieve leerhouding en verantwoordelijkheidsgevoel ontwikkelen. De leerlingen leren keuzes te maken en uit te leggen waarom ze deze keuzes maken. Dit is ook belangrijk voor de maatschappij waarin ze moeten gaan functioneren. Hierin wordt verwacht dat je kunt samenleven en je verantwoordelijk voelt voor de omgeving.

Voorwaarden voor vrijheid is het geven en nemen van verantwoordelijkheid. Indien leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor de leeromgeving en voor de uit te voeren taken, wordt de betrokkenheid en het gevoel van eigenwaarde vergroot. Naarmate de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid toenemen, wordt de vrijheid vergroot. Deze gaan nauw met elkaar samen.

Ze leren dat onze school een samenwerking is van kinderen, het team en ouders en ook hun mening er toe doet.

5.1 Leerling niveau

5.1.1 Overzichtelijke kasten en materialen

Onze materiaalkasten en werkhoecken zijn zodanig ingericht dat leerlingen zelf goed en snel hun materialen kunnen vinden en opruimen. Een voorwaarde voor zelfstandig werken. Wij vinden het heel belangrijk dat leerlingen hun werkplek en materialen netjes en overzichtelijk houden voor zichzelf en de ander.

5.1.2 Weekbeurt/klassendienst

Iedere week zijn leerlingen verantwoordelijk voor het uitdelen van schriften en het op orde maken van de klas aan het einde van de dag. Leerlingen die de weekbeurt hebben, doen huishoudelijke taken zoals kasten opruimen, vegen, opstarten/afsluiten van de computers, plantjes watergeven, enz. Het doen van deze taken heeft alles te maken met de ontwikkeling van verantwoordelijkheidsgevoel voor

de leefomgeving. Leerkrachten zijn vrij in hoe zij deze taak vormgeven en welke naam ze voor deze taak hanteren.

5.1.3 Werkplekken

De leerlingen mogen hun eigen werkplek kiezen tijdens zelfstandig werken. Er zijn werkplekken in de klas, op de gang, achter de computers en op het leerplein. Leerlingen laten de leerkracht weten waar ze gaan werken, zodat de leerkracht weet waar de leerlingen te vinden zijn. Er zijn afspraken die samenhangen met deze werkplekken.

Achter de computer wordt altijd stil gewerkt tenzij er aantoonbaar samengewerkt wordt. Op de andere werkplekken op de gang wordt rustig gewerkt. Leerlingen mogen elkaar niet storen. Alle leerkrachten controleren op het naleven van deze afspraken en zullen leerlingen terug naar hun lokaal sturen als ze niet met de juiste werkhouding aan hun taak werken. Zo kan het gebeuren dat een passerende leerkracht een kind aanspreekt op het gedrag en het kind naar de

klas terugstuurt. De werksfeer is een gedeelde verantwoordelijkheid van alle leerlingen en leerkrachten.

5.1.4 Rustige werksfeer

In onze hallen zijn vele werkplekken te vinden waar leerlingen op een rustige manier alleen of samen kunnen werken en/of spelen. Een rustige werk- en spelsfeer is door de hele school terug te vinden. Deze rustige werkhouding is een attitude die vanaf groep 1 aangeleerd wordt. Bij de onderbouw zijn hoeken uitdagend ingericht waardoor leerlingen tot gericht spel komen. Daar waar leerlingen het moeilijk vinden om rustig te spelen, zal de leerkracht het spel activeren op de juiste wijze om op die manier “vervelend” gedrag te kantelen naar gewenst gedrag.

5.1.5 Kieskast

In onze school wordt er gewerkt met de kieskast. Dit is een open kast gevuld met speel- en leermiddelen om leerdoelen te bereiken. Het kind is op onze school eigenaar van zijn eigen leerproces. Hij is verantwoordelijk voor de keuzes die hij maakt. Vrijheid betekent naast het bepalen van de volgorde binnen de taak ook dat het kind voor een deel zelf de inhoud van het leren mag kiezen. Het keuzewerk uit de kieskast behoort tot de taken van het kind.

De kieskast biedt:

- een rijke en uitdagende leeromgeving
- de leerlingen de mogelijkheid om zelf leerdoelen te stellen, keuzewerk te kiezen en verantwoordelijkheid te dragen en te plannen.

In groep 1 en 2 werken ze met een kiesbord. Het kiesbord wordt gebruikt om een activiteit te kiezen voor het vrij spelen. De materialen hiervoor staan in de kieskast.

In groep 3 t/m 8 analyseren de leerlingen de toetsen. In de middenbouw zijn dat voornamelijk de toetsen van rekenen. Ze bepalen aan welk leerdoel ze gaan

werken. Dit kan een leerdoel zijn waar je nog beter in wil worden of iets wat nog niet voldoende lukt. Hiervoor vullen ze een actieplan in (zie bijlage)

Op dit actieplan staat:

- Waar ga ik aan werken?
- Hoe ga ik dat doen?
- Wat heb ik ervoor nodig?
- Ga ik het alleen of samen doen?
- Hoe gaat het vooraf en hoe gaat het daarna?

Deze actieplannen zitten in het portfolio van het kind. In het portfoliogesprek worden de leerdoelen besproken.

Daarnaast staan er naast verplichte taken op de dag- of weektaak ook taken waaruit ze zelf kunnen kiezen en/of zelf moeten inplannen. Met sommige leerlingen heeft de leerkracht individuele afspraken met betrekking tot het keuzewerk. Het keuzewerk is een belangrijk onderdeel van de dag- of weektaak. Alle leerlingen, en niet alleen de snelle leerlingen, moeten de mogelijkheid hebben om keuzewerk te doen.

5.1.6 Groeps- en schoolregels

Groeps- en schoolregels zijn belangrijk voor het pedagogisch klimaat in de school. De leerlingen moeten zich in rust, met regelmaat en in veiligheid kunnen ontwikkelen. De groeps- en schoolregels zijn voor iedereen duidelijk en zijn ook zichtbaar in de groepen en in school. Voor de leerlingen moeten ze als vanzelfsprekend worden beschouwd en ruimte bieden om een probleem zelf op te lossen. Door de groeps- en schoolregels corrigeren de leerlingen op een positieve manier elkaars gedrag en zorgen ze ervoor dat leerlingen zichzelf verantwoordelijk voelen voor hun eigen gedrag.

In onze school hanteren wij drie overkoepelende schoolregels:

- *Iedereen is anders en dat mag.*
- *Wij zorgen er samen voor dat iedereen zich prettig voelt.*
- *Wij zijn zuinig op onze spullen en de omgeving waarin we werken.*

Klassenafspraken groep 6/7

IEDEREEN IS ANDERS EN DAT MAG/MOET

- We doen aardig tegen elkaar.
- We doen elkaar geen pijn.
- STOP!!! = echt houd op!
- Bij eventuele ruzies inhouden of naar de juf.
- We luisteren naar elkaar.
- We praten met elkaar en niet over elkaar

In onze school maken de leerkrachten samen met de leerlingen bij de start van het schooljaar groepsregels. Dit zijn bijvoorbeeld regels als:

- Ik hang mijn naamkaartje op bij de ruimte waarin ik ben of aan mijn taak ga werken.
- Ik heb mijn spullen gepakt en zit in de luisterhouding voordat de instructie start.

5.1.7 Zelf inplannen van de taak

Ieder kind krijgt taken. Deze taken komen voort uit de leerdoelen die de leerlingen moeten bereiken. In de taken wordt rekening gehouden met de verschillen tussen leerlingen. Leerlingen die meer aan kunnen, krijgen uitdagende taken. Leerlingen die meer behoefte hebben aan begeleiding bij een taak krijgen verlengde instructie(s) en/of andere of extra taken op hun dag- of weektaak. Dit

zorgt ervoor dat de leerlingen op hun eigen niveau betrokken worden bij de leerdoelen die ze moeten behalen.

Er loopt in de school een rode lijn omtrent de opbouw van dagtaak naar weektaak. Deze is vastgelegd, maar kan worden aangepast als het kind hieraan behoefte heeft. Het doel is wel dat de leerlingen in zoverre worden begeleid dat zij zoveel mogelijk met de lijn van de school meegaan. Dit zorgt ervoor dat er in iedere klas met meerdere dag- of weektaken wordt gewerkt.

In groep 1 en 2 wordt er bij het zelf inplannen van de taak van de leerlingen verwacht dat ze zelf een taak kiezen en dit aangeven op het planbord of kiesbord.

Vanaf groep 3 staat er op de dag- of weektaak de instructies die gepland zijn door de leerkracht. De leerlingen plannen zelf de taken in. Dit doen zij door het gebruik van de dagkleuren.

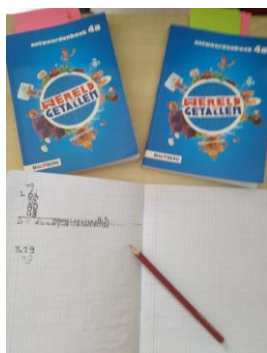
Het kind is zelf verantwoordelijk voor de taak. Het kind plant zijn taak en reflecteert zijn taak of hij op schema ligt. Als een kind verwacht dat hij de taken van de dag- of weektaak niet kan afkrijgen, zoekt hij zelf contact met de leerkracht. Wij begrijpen dat dit het ideaalbeeld is en beseffen dat dit een proces is waarbij de leerkracht ondersteuning en begeleiding moet bieden.

5.1.8 Nakijken en corrigeren

Op de Uitkijck vinden wij het belangrijk dat de leerlingen een taak zelf corrigeren. Het kind heeft dan direct feedback op zijn taak en dit heeft een duidelijk leereffect. Het zal zich dan bij een fout meteen afvragen hoe de fout is

ontstaan. Het geeft het kind meteen inzicht in wat ze kunnen en waar ze nog hulp bij nodig hebben. De leerkracht zorgt ervoor dat het kind deze vaardigheid en houding aangeleerd krijgt. Daarnaast zal de leerkracht nog steeds zicht blijven houden op de gemaakte taken doordat het steekproefsgewijs wordt gecontroleerd.

Vanaf groep 1 werken de leerlingen met zelfcorrigerend materiaal. Na het maken van een taak kunnen ze direct zien hoe ze het gedaan hebben. Naarmate de leerlingen ouder worden, wordt dit uitgebreid. Vanaf groep 4 leren de leerlingen de gemaakte taken zelf na te kijken. Hierin zit een opbouw. In groep 4 wordt er halverwege het schooljaar gestart met het nakijken van het rekenen.

Er wordt gebruik gemaakt van verschillende werkvormen voor het nakijken van de taak:

- tweetalcoach (tweetal wisselt van schrift)
- nakijken met antwoordenboeken
- klassikale correctie en nabespreking

5.1.9 Huiswerk

Op de Uitkijck krijgen de leerlingen huiswerk mee naar huis. Dit heeft verschillende redenen:

- ✚ Het kind raakt zo vertrouwd met het huiswerk.
- ✚ Een kind leert ook thuis om te gaan met het maken of doen van een taak op zijn eigen gekozen tijdstip en tempo.
- ✚ Het kind leert om te gaan met een agenda.
- ✚ Het kind raakt gewend privétijd in te moeten leveren.

De leerlingen kunnen het volgende aan huiswerk mee krijgen:

- ✚ Werk dat nog niet af is.
- ✚ Werk dat op school gemaakt en geleerd is maar nog eens geoefend moet worden zoals de tafels en het lezen.
- ✚ Een spreekbeurt, boekbespreking of werkstuk.
- ✚ Topografie
- ✚ Materiaal bijvoorbeeld ter voorbereiding voor een onderzoek of opdracht

moet mee naar school worden genomen.

Vanaf groep 6 krijgt het kind verplicht huiswerk. Daar zit uiteraard een geleidelijke opbouw in. In het begin is het dan ook zeker niet veel. Het komt in groep 6 over het algemeen neer op één keer huiswerk per 3 weken. In groep 7 breiden we dat uit tot 1 keer per twee weken en in groep 8 1 keer per week. Op die manier zijn de leerlingen al gewend aan het huiswerk maken voordat ze starten op het voorgezet onderwijs.

De rol van ouders bij het huiswerk is belangrijk. Het heeft een positieve invloed op de taak van het kind wanneer ouders interesse tonen. Als ouder kunt u zich het beste als coach opstellen door het stellen van vragen. Het kind moet de taak uiteindelijk zelf uitvoeren of maken.

5.1.10 Leerlingenraad

Op de Uitkijck hebben wij een leerlingenraad. Met een leerlingenraad wordt de verantwoordelijkheid ook op schoolniveau bij de leerlingen vergroot.

- + Wat is het doel van een leerlingenraad?
- + Kennis maken met de democratische beginselen
- + De belangen van de leerlingen behartigen
- + Actief burgerschap bevorderen
- + De leerlingen laten weten dat hun mening er toe doet
- + Betrokkenheid bij de school vergroten
- + Inzicht geven in hoe een organisatie in school is ingericht
- + Meehelpen de kwaliteit van de school te verbeteren

De leerlingenraad houdt in dat er uit groep 5, 6, 7 en 8 twee leerlingen zijn gekozen die hierin plaatsnemen. Zij hebben eerst campagne gevoerd in hun eigen groep en zijn democratisch gekozen. De leerlingenraad overlegt een aantal keer per jaar over ideeën en wensen vanuit de groepen. De voorzitter van de leerlingenraad is de directie. De functie van de voorzitter is adviserend en begeleidend. De leden van de leerlingenraad lichten besluiten vanuit de leerlingenraad toe in de klas, indien nodig ook in de lagere groepen en/of in het team. In elk van deze groepen staat er een ideeënbusje. Hierin kunnen alle leerlingen uit de klas hun ideeën, voorstellen en reacties kwijt. Dit wordt eerst besproken in de groep voordat het naar de leerlingenraad gaat.

De leerlingenraad mag voorstellen doen, initiatieven nemen en/of meningen en adviezen geven aan het team, de directie en/of de OR. Deze dienen op hun beurt de leerlingenraad op de hoogte te stellen van wat er met hun voorstellen gedaan wordt. Bij voorstellen wordt gekeken of er draagvlak is, of het financieel en praktisch haalbaar is, of het niet in strijd is met de regelgeving en de identiteit van de school. De leerlingenraad mag klachten en knelpunten inbrengen, maar er wordt ook verwacht dat ze oplossingen aandragen. Voorstellen worden, na eventueel onderzoek naar draagvlak en haalbaarheid, in stemming gebracht. De gekozen leerlingen zitten het gehele schooljaar in de leerlingenraad. Zij kunnen zich herkiesbaar stellen voor het volgend schooljaar.

De raad kiest uit haar midden een voorzitter en een secretaris, dit moet een leerling zijn, hier zijn we dit jaar mee begonnen.

- De voorzitter heeft de volgende taken:
 1. het leiden van de vergadering

2. bij de vergadering duidelijk aangeven wanneer er iets is afgesproken
3. samen met de secretaris en met de juf/meester een agenda maken.

- De secretaris heeft de volgende taken:

1. het maken en verspreiden van de aantekeningen (notulen)
2. de secretaris zorgt ervoor dat er brieven worden verstuurd als dat nodig is. Brieven/ideeën die binnenkomen gaan eerst naar de secretaris.
3. de secretaris zorgt ervoor dat de post en de notulen goed worden bewaard.
4. de secretaris zorgt voor een stukje voor de Nieuwsflits, of vraagt iemand van de leerlingenraad dit te schrijven.
5. hij vervangt de voorzitter als die er niet is. Ook helpt hij de voorzitter.

De achterban

Bij de doelstellingen staat vermeld:

We willen leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen voor zaken die het kleine of grote algemeen belang raken en het bewustzijn dat je daarbij niet uitsluitend voor jezelf spreekt, maar dat je (ook) namens anderen spreekt en handelt. Dit kan dus inhouden dat leerlingen enquêtes houden of de groepen langsgaan ter informatie of om de meningen te horen van leerlingen uit andere groepen. Alle leerkrachten ondersteunen actief deze werkzaamheden van de leerlingen.

Nieuwe ouders rondleiden

Enkele leerlingen van de leerlingenraad (ambassadeurs van de school) kunnen worden ingezet om (potentieel) nieuwe ouders rond te leiden tijdens de open dagen. Ook kunnen ze in gesprek met de ouders het een en ander over de Uitkijck vertellen en vragen van ouders beantwoorden. Bij deze rondleidingen zijn twee leerlingen aanwezig. De rondleidingen worden altijd afgesloten middels een gesprek met de directie.

5.2 Leerkrachtniveau

Op de Uitkijck zorgt de leerkracht ervoor dat de leerdoelen op het niveau van het kind worden aangeboden. Het kind kan de taak dan zelfstandig uitvoeren. Het geeft het kind vertrouwen als de leerkracht ondersteuning en begeleiding biedt maar het wel de vrijheid geeft en verantwoordelijkheid laat voelen om zelf te ervaren. Waar nodig stuurt de leerkracht het kind bij en houdt daarbij rekening met de verschillende aanpakken voor leerlingen. Deze verantwoordelijkheid wordt aangepast aan de leeftijd en individuele ontwikkeling van een kind. Niet alle leerlingen kunnen namelijk dezelfde verantwoordelijkheid aan en zullen in gelijke mate zelfstandig zijn. Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen

maken en te ervaren. Wij vinden dat ieder kind zelf (soms met wat aanpassingen) keuzes kan maken in de taken. De leerkracht biedt begeleiding door vragen stellen aan het kind.

Voorbeelden van vragen zijn:

- ✚ Welke taak doe je eerst en welke taak daarna?
- ✚ Welke materialen heb je nodig bij de taak?
- ✚ Welke en hoeveel begeleiding heb je nodig?

Tijdens het werken observeert de leerkracht de leerlingen. De leerkracht stelt vragen of spreekt de leerlingen aan. De leerlingen leren zich zo te verantwoorden voor hun keuzes.

Voorbeelden van vragen zijn:

- ✚ Is de taak goed gelukt?
- ✚ Heb je je aan de planning gehouden?
- ✚ Heb je hulp gevraagd toen het nodig was?

Wij merken daarbij dat leerlingen het heel plezierig vinden om aangesproken te worden op hun mogelijkheden en samen te kijken hoe ze zich ontwikkelen. In schooljaar 2019-2020 starten wij met portfoliogesprekken waarin de leerkracht met het kind in bijzijn van ouders praat over zijn ontwikkeling.

De leerkracht draagt ook de zorg voor de zichtbaarheid van de leerdoelen in de klas. Dit doet de leerkracht door middel van dagritmekaarten op het bord, leerdoelen op de prikborden en op de dag- en weektaak. Daarnaast is het de taak van de leerkracht om de ontwikkeling van ieder kind systematisch te volgen. Zowel de cognitieve ontwikkeling als de sociaal-emotionele ontwikkeling.

5.3 Schoolniveau

De leerkrachten op de Uitkijck ontwikkelen zich voortdurend. Dit is terug te zien in de ontwikkelingen die in school zijn doorgevoerd en aan de ontwikkelpunten in de school. De leerkrachten ontwikkelen zich behalve op leerling- en leerkrachtniveau ook op schoolniveau. Er is een duidelijke taakverdeling in school waarin verantwoordelijkheid wordt genomen. Op deze manier is niet alleen de directie, maar ook het team verantwoordelijk voor de schoolontwikkeling. In de school wordt een cultuur van onderling vertrouwen ervaren. Hierdoor is het mogelijk om bij elkaar in de groep te kijken, elkaar om hulp te vragen en samen te werken voor een doorgaande lijn. De richtgeving is om de leerlingen steeds meer vrijheid in steeds minder gebondenheid te geven. De leerkrachten leren van en met elkaar en nemen hun verantwoordelijkheden.

Binnen de school heerst een goed pedagogisch klimaat. Dit is zichtbaar in het vertrouwen wat het team uitstraalt naar de leerlingen en hoe er met de leerlingen en hun behoeften wordt omgegaan. Alle leerkrachten spreken de leerlingen aan op hun gedrag. De leerlingen voelen zich veilig en durven aan te geven wat ze ergens van vinden.

Ook ouders en externen hebben een bepaalde vrijheid en verantwoordelijkheid. Samen zorgen we voor een open communicatie en dragen we allemaal onze verantwoordelijkheid om de leerlingen zo optimaal mogelijk te laten ontwikkelen.

6. Kernwaarde Zelfstandigheid

Op de Uitkijck zien wij zelfstandigheid als een belangrijke kernwaarde voor de persoonlijke ontwikkeling van de leerling. De leerling leert een eigen weg te durven kiezen. Zo bereiden ze voor om op eigen benen te staan in de maatschappij. De leerlingen zijn op onze school actief bezig met hun eigen leerproces. Ze maken keuzes en leren de consequenties hiervan te dragen door te ervaren en te reflecteren. Hierdoor maken ze steeds meer effectieve en verantwoorde keuzes.

Om ruimte te geven aan zelfstandigheid wordt er gewerkt met uitgestelde aandacht. Een leerkracht of een ander leerling is niet ten allen tijden beschikbaar om te helpen. De leerling leert om probleemoplossend te denken. De leerkracht reikt namelijk niet de oplossingen aan. De leerling zal zelf op zoek moeten naar oplossingsmethoden. leerlingen ervaren dit als plezierig omdat ze het vertrouwen krijgen dat ze zelf dingen mogen doen die ze zelf kunnen. Ze weten daarnaast hoe en wanneer ze om hulp kunnen vragen van de leerkracht of een ander leerling. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het daltonblokje in combinatie met het stoplicht.

In de groepen wordt er gewerkt met een bepaald dagritme dat zichtbaar in de klas is door dagritmekaarten. De dagen van de week zijn zichtbaar in bepaalde dagkleuren. Zo kunnen alle leerlingen vanaf groep 1 een dag aangeven. De leerlingen hebben een dag- en/of weektaak waarop de leerdoelen zichtbaar zijn in instructies en taken. De leerlingen werken in verschillende ruimten en weten wat er van ze verwacht wordt door de handelingswijzers (deze moeten weer gemaakt worden). Daarnaast dragen ze ook zorg voor de andere ruimten en materialen doordat elk kind samen met een maatje verantwoordelijk is voor een bepaalde huishoudelijke taak.

6.1 Leerling niveau

6.1.1 Dalton-blokje

Uitgestelde aandacht stimuleert de leerlingen om eerst zelf te gaan zoeken naar een oplossing voor een probleem. Je kunt hierdoor niet direct bij de leerkracht terecht. Het kind gaat zelf nadenken over een oplossing. Je voorkomt hiermee dat ze dingen gaan vragen die ze best zelf kunnen oplossen.

Op de Uitkijck wordt er op verschillende manieren gewerkt met uitgestelde aandacht.

In groep 1 en 2 wordt het stoplicht gebruikt aan te geven niet gestoord te mogen worden. De leerkracht is op dat moment bezig met een instructie. Kleuters zijn nog erg gericht op de leerkracht en minder op een bepaald punt in de groep. Aan de time timer kunnen de leerlingen zien hoelang de leerkracht niet gestoord mag worden. De leerlingen zijn op dit moment bezig met hun taak en de leerkracht loopt regelmatig een vragenrondje.

Vanaf groep 3 werken de leerlingen met het daltonblokje.

Op het daltonblokje staat een vraagteken, een rode stip en een groene stip.

Vraagteken: Ik heb een vraag

Rood: Ik wil liever niet gestoord worden.

Groen: Als je hulp nodig hebt, dan wil ik je wel helpen.

De leerlingen leggen het daltonblokje met het desbetreffende symbool omhoog neer op de hoek van hun tafel. De leerkracht loopt tijdens het zelfstandig werken regelmatig een vragenrondje. Het kind kan met het vraagteken omhoog aangeven een vraag te hebben over de taak en kan ondertussen verder met aan andere taak. Voor de leerkracht is op deze manier zichtbaar dat het leerling een vraag heeft.

Bij de groene en de rode stip weten de andere leerlingen en de leerkracht waar het kind behoefte aan heeft.

De leerkracht heeft een groot daltonblok met een groene en rode stip, dit is geen schoolafpraak maar een groepsafpraak. Deze ligt zichtbaar op de instructietafel en wordt op dezelfde manier gebruikt als de daltonblokjes van de leerlingen. De leerkracht is bij de rode stip instructie aan het geven bij de instructietafel.

Tussen de instructies wordt er regelmatig een vragenrondje gelopen.

Van de leerlingen wordt er verwacht dat ze een bepaalde tijd met uitgestelde aandacht kunnen werken:

groep 3: 10 minuten

groep 4: 20 minuten

groep 5: 30 minuten

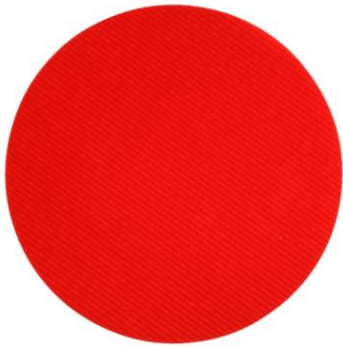
groep 6: 40 minuten

groep 7: 50 minuten

groep 8: 60 minuten

6.1.2 Stoplicht

In elke groep hangt een stoplicht. De leerkracht plaatst het magneetje op de kleur die van toepassing is.

De leerkracht mag niet gestoord worden. De leerlingen moeten stil werken. De leerkracht loopt wel een serviceronde ter controle en kan korte aanwijzingen geven, geen instructie. De leerkracht geeft instructie aan de instructietafel. De leerlingen lopen niet door de groep voor een boek of een schrift. De leerlingen mogen wel naar het toilet.

De leerlingen mogen hulp vragen binnen het groepje (liniaalstem). De leerkracht mag niet gestoord worden. In de kleutergroepen mogen de leerlingen hulp vragen aan wie zij willen. De groep 3 leerkracht biedt hulp tijdens het lopen de servicerondes en geeft instructie aan de instructietafel. De leerlingen mogen door de klas lopen voor een evt. nieuw boek of schrift.

De leerlingen mogen ook buiten de klas werken, en houden zich aan de afspraken over het oranje stoplicht. De leerkracht neemt de leerling die buiten de groep werken ook mee tijdens de servicerondes.

De leerlingen mogen binnen en buiten hun groepje hulp vragen of bijvoorbeeld samen nakijken. De leerkracht beantwoordt vragen waarop de leerlingen onderling nog geen antwoord hebben gevonden. De

leerkracht komt langs tijdens de servicerondes.

6.1.3 Time timer

Tijd is een abstract begrip, met de time timer kun je leerlingen laten zien en ervaren hoeveel werktijd er is. De tijd die nog over is, wordt rood gekleurd. De witte tijd is de tijd die al verstreken is. Voor een aantal leerlingen is een individuele leerling timetimer beschikbaar. Vanaf half groep 6 wordt de time timer afgebouwd en worden leerlingen zelf verantwoordelijk om de tijd in de gaten te houden.

6.1.4 Dagkleuren

Elke dag heeft een eigen kleur. Dit zijn de dagkleuren. Zo is het vanaf groep 1 duidelijk voor alle leerlingen om welke dag het gaat. De dagkleuren komen weer terug op de dag-of weektaak. De leerlingen kleuren met de kleur van de dag de taak in die af is.

maandag
dinsdag
woensdag
donderdag
vrijdag

6.1.5 Dagritme

In elke groep wordt er gewerkt met dagritmekaarten. Met deze kaartjes kunnen de verschillende activiteiten op een schooldag aangegeven worden in de volgorde waarin ze plaatsvinden. De leerlingen weten hierdoor wat ze wanneer gaan doen en hebben hier houvast aan. In de onderbouw zijn dit de dagritmekaartjes van de methode Schatkist, in groep 3 t/m 5 zijn het de dagritmekaartjes met afbeeldingen en vanaf groep 6 bestaan de dagritmekaarten uit woorden. Vanaf groep 3 wordt het tijdstip waarop de activiteit gaat plaatsvinden vermeld. De dagritmekaarten hangen zichtbaar op het bord vooraan in de klas.

6.1.6 Dag- of weektaak

Het werken met een dag- of weektaak zorgt ervoor dat leerlingen altijd actief aan de slag kunnen gaan. Ze hoeven niet op elkaar te wachten en kunnen elkaar helpen en stimuleren.

Daarnaast leren leerlingen te plannen, een 'administratie' bij te houden en te evalueren. Hierdoor hebben ze de verantwoordelijkheid voor hun eigen taken. In de dag- en weektaak zit een opbouw van groep 1 t/m 8 in zodat de leerlingen in stapjes begeleiding krijgen.

In groep ½ en 3 wordt er gewerkt met een planbord (knoppenbord). De leerlingen zien hierop precies welke taken ze gedurende een week kunnen kiezen

voor het werken en spelen. Elke week wisselen de taken op het planbord. Op maandag worden de taken op het niveau van groep 2 uitgelegd. Op woensdag worden de taken op het niveau van groep 1 uitgelegd. Groep 3 heeft het doppenbord waar de zelf te plannen taken op staan voor de hele week, de verplichte verwerking wordt op een centraal moment gedaan, volgens het dagritme van die dag.

- ✚ Tijdens de instructie van de taken wordt het volgende verteld aan de leerlingen:
- ✚ Welke taken verplicht zijn en welke taken vrij zijn om te kiezen.
- ✚ Hoe de taak gemaakt of uitgevoerd moet worden.
- ✚ Wanneer de taak af moet zijn.

Boven het kaartje met de taak staat met stippen aangegeven hoeveel leerlingen tegelijk de taak kunnen doen.

Er zit een opbouw in de taken:

Niveau groep 1: starten met 1 taak en werken naar 3 taken toe.

Niveau groep 2: start met 3 taken en werken naar 5 taken toe.

In groep 1/2 wordt er gewerkt in thema's. De taken op het planbord passen binnen dit thema. De taken zijn gericht op voorbereidend lezen, schrijven en rekenen, motoriek en op de creatieve en constructieve vorming. Tussen de taken zijn ook samenwerkingsopdrachten. De leerkracht registreert per dag de taakjes van de leerlingen.

Als leerlingen net op school starten, krijgen zij eerst de mogelijkheid om te wennen op school. Ze hoeven nog niet gelijk te starten met het planbord maar mogen eerst ontdekken en ervaren op school. Ze mogen natuurlijk wel taakjes doen van het planbord.

Wanneer een kind behoefte heeft aan meer verdiepingstaken, dan is hier aanbod voor.

Op de dag- en weektaken van groep 4 tot en met 8 worden symbolen gebruikt.

*: instructie

(2): samenwerken in tweetallen

#: nakijken in tweetalcoach

In groep 3 starten de leerlingen met een dagtaak. De dagtaak is een schema waarop alle instructies en taken voor taal, lezen, rekenen, schrijven en keuzewerk per dag voor een week zichtbaar zijn. Er worden verschillende dagtaken gemaakt omdat de leerlingen op verschillende niveaus zitten. De dagtaak loopt van maandag tot en met vrijdag. Ze kleuren met de kleur van de dag een taak in als hij af is.

In groep 4 wordt de overgang naar een weektaak steeds meer zichtbaar. De instructies en taken staan onderverdeeld in dagen voor de vakgebieden lezen, rekenen, taal, spelling, schrijven, begrijpend lezen, Leskracht, verkeer en creatieve vakken. Het leerdoel van de instructie of taak staat daarachter vermeld. Na de vrijdag staat er een blok met taken die de leerlingen zelf moeten inplannen. Dit kan gaan om een rekenspel om een bepaald leerdoel te oefenen van het actieplan, een spel voor spelling om een spellingscategorie nog eens te oefenen of een samenwerkingsopdracht. Ze kleuren met de kleur van de dag een taak in als hij af is.

In groep 5, 6, 7 en 8 staat aan de voorkant van de weektaak een weekrooster met de instructies met de dag, het tijdstip en het leerdoel. Ook staat daarop met dag en tijdstip wanneer de leerlingen zelfstandig kunnen werken en wanneer er andere activiteiten zijn zoals bijvoorbeeld gym. Daarnaast vullen de leerling per dag een leerdoel in en evalueren ze aan het einde van de dag hoe het leerdoel is gegaan. Op de achterkant staan alle taken die gemaakt moeten worden. De leerlingen plannen deze taken zelf in. De weektaak loopt van donderdag tot en met woensdag.

6.1.7 Zelfstandig werken buiten de klas

De leerlingen werken in verschillende ruimten tijdens het zelfstandig werken. Ze werken in het klaslokaal, op de gang, in het werklokaal of in de stilteruimte. De leerling maakt hierin zelf een keuze en de leerkracht geeft hierin begeleiding. De leerlingen moeten leren om zonder de directe aanwezigheid van de leerkracht

een taak te volbrengen. Op de dag- of weektaak staat wat er van de leerling wordt verwacht tijdens het zelfstandig werken. De leerkracht loopt ook een vragenronde in het werklokaal en op de gang. De leerkracht beantwoordt in deze ruimten alleen korte vragen. In deze ruimten worden geen instructies gegeven.

6.1.8 Taakjes

De leerlingen op de Uitkijck leren om verantwoordelijk te zijn voor hun werkomgeving. In iedere groep hangt een huishoudelijk takenbord waarop kaartjes met bepaalde taakjes in pictogrammen staan aangegeven. Dit gaat om taken zoals de schriften uitdelen, de vloer vegen of het bord schoonmaken. Iedere leerling is samen met een maatje de hele week verantwoordelijk voor zijn taakje. In iedere klas is er ook een klassendienst. Zij mogen bijvoorbeeld ook vooraan in de rij staan. De taakjes verschillen per bouw.

6.2 Leerkrachtniveau

Elke leerkracht op de Uitkijck creëert randvoorwaarden om leerlingen in staat te stellen zelfstandig te kunnen werken. Daarnaast moet het klaslokaal en de overige ruimten zo ingericht zijn dat de leerlingen zelf initiatief kunnen nemen en zelf de taken uit te kunnen voeren. Het lokaal en de overige ruimten zijn doordacht ingericht, de materialen zijn overzichtelijk opgeborgen en de leerkracht heeft een begeleidende rol.

Door te werken met een dag- of weektaak wordt de zelfstandigheid van de leerlingen in de loop van de schoolloopbaan vergroot. Instructies worden zo aangeboden dat de leerlingen ruimte hebben om zelf na te denken en te ontdekken en initiatief te kunnen nemen. Zo worden de leerdoelen beter bereikt door de leerlingen. Elke dag is er ruimte om zelfstandig te werken en werken alle

leerlingen aan verschillende taken en dus leerdoelen. De leerkracht zorgt ervoor dat er een taakgerichte werksfeer is. Door de zelfstandigheid van de leerlingen is er ruimte om leerlingen verlengde instructie te bieden en te observeren. Daarnaast is er oog voor leerlingen die behoefte hebben aan verdiepings- en verrijkingsopdrachten. Zij gaan versneld door de leerdoelen uit het basisaanbod.

- De leerkracht:

- richt het klaslokaal zodanig in dat de mogelijkheid tot zelfstandig werken daardoor gestimuleerd wordt
 - bereidt lessituaties voor waarin zelfstandig werken van leerlingen het uitgangspunt is
 - geeft duidelijke en gedifferentieerde instructie
 - hanteert hulpmiddelen die het zelfstandig werken bevorderen: symbolen voor dagritme, teken voor uitgestelde aandacht (time timer en de grote dobbelsteen), huishoudelijk takenbord, naamkaartjes, werken met maatjes
 - leidt coachgesprekken waarin het belang van zelfstandig werken verhelderd en
 - evalueert met de leerlingen
- De afspraken:
 - hangen zichtbaar in de school
- zijn voor iedereen duidelijk
 - worden door de leerlingen als vanzelfsprekend beschouwd
 - geven de leerlingen voldoende ruimte voor eigen initiatieven
 - geven de leerlingen voldoende ruimte om zelf oplossend bezig te zijn
 - zorgen ervoor dat de leerlingen elkaars gedrag positief corrigeren
 - stimuleren tot zelfverantwoordelijk gedrag
 - de leerkracht is in staat om met pedagogisch inzicht de regels gedifferentieerd toe te passen
 - de handelingswijzer voor het gebruik van de dobbelsteen hangt in iedere klas
- Het materiaal:
 - is overzichtelijk opgesteld
 - is goed bereikbaar voor de leerlingen
 - is geschikt voor zelfstandig werken
 - is in voldoende mate aanwezig

6.3 Schoolniveau

Om de talenten van de leerkrachten zo goed mogelijk in te zetten, wordt er in het voorgaande schooljaar gekeken wie zich met welke activiteiten en werkgroepen bezig gaat houden. De leerkrachten gaan in PLG's zelfstandig aan de slag en koppelen de vorderingen regelmatig terug aan het gehele team. Hierbij kun je bijvoorbeeld denken aan de werkgroep om een doorgaande lijn in het leesonderwijs te creëren of de werkgroep die het feest van Sinterklaas organiseert. De leerkrachten krijgen ook de gelegenheid cursussen en opleidingen te volgen en het geleerde in te zetten in de school of klas. Daarnaast mogen leerkrachten nieuwe ideeën aandragen of uitproberen in de klas. Dit

schooljaar hebben we de volgende PLG's samengesteld. HB, Dalton en Taal en Spelling.

7. Kernwaarde Samenwerken

Op De Uitkijck hechten we veel waarde aan het samenwerken van de leerlingen en leerkrachten.

Samenwerkend leren heeft veel voordelen:

- Leerlingen leren van en met elkaar
- Er is een wederzijdse uitwisseling van kennis en ideeën tussen leerlingen onderling en met de leerkracht.
- Communicatieve vaardigheden zijn belangrijk.

In onze samenleving is samenwerken een belangrijke vaardigheid. Hoewel samenwerken een belangrijke vaardigheid is, is het ook een vaardigheid die geoefend moet worden. Wij vinden het belangrijk dat de leerlingen ervaren wat voor meeropbrengst samenwerken heeft. Het bevordert de sociale ontwikkeling en heeft een grote invloed op de sfeer in een groep. Een fijne sfeer om in te werken vinden wij heel belangrijk.

Op Uitkijck creëren we een leeromgeving waar leerlingen en leerkrachten iets van en met elkaar kunnen leren. Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen, naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Door samen te werken ontwikkelen de leerlingen sociale vaardigheden en leren ze te reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng/mening en die van klasgenoten. Het durven aangaan van een dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van de meeropbrengsten uit de samenwerking.

Er is een verschil tussen 'samen werken' en 'samenwerken'

Wanneer leerlingen zelf aan een opdracht werken, elkaar helpen en rekening houden met elkaar, noemen we dat samen werken.

Tijdens het werken houden de leerlingen rekening met elkaar en helpen elkaar als dit mogelijk is. De leerlingen voelen zich verantwoordelijk voor de werksfeer in de groep. De leerlingen zijn gewend om hulp te vragen aan elkaar en elkaar hulp te bieden als hier om gevraagd wordt.

Onder samenwerken verstaan we het ook daadwerkelijk samenwerken aan een opdracht om tot een goed resultaat te komen. Van iedere leerling wordt tijdens dit proces inzet, betrokkenheid en verantwoordelijkheid verwacht. Bij deze vorm van werken is het samenwerken het uiteindelijke doel van de opdracht.

De leerkracht neemt een coachende rol op zich en begeleidt en helpt leerlingen daar waar nodig is.

Wij hebben op Uitkijck gekozen voor de methode Leskracht, een thematische methode die groeps- doorbroken gebruikt kan worden.

Hierdoor is het voor de leerlingen uit verschillende leerjaren mogelijk om samen aan de opdrachten te werken.

7.1 Leerlingniveau

7.1.1 Maatjeswerk

De basis voor samenwerken en voor samenwerkend leren is de bereidheid om elkaar te helpen en om daartoe vaardig te zijn. In 1/2 hangt een blauw bord met sleutelhangers. In deze sleutelhangers zitten foto's van iedere leerling uit de betreffende klas. Elke maandagochtend kunnen de leerlingen op dit sleutelhangerbord aflezen met wie ze die week maatje zijn. De leerlingen die onder elkaar hangen zijn voor die week maatjes. Na een week worden de sleutelhangers door de leerkracht doorgeschoven, zodat er nieuwe koppels ontstaan. In de groepen 3/4 zijn het foto's op het bord en in de groepen 5 t/m 8 zijn het namen op het bord.

Groep 1/2

- Lopen naast elkaar in de rij;
- De helpende handen lopen voorop;
- Helpen elkaar met ritsen, knopen, veters en jas aantrekken;
- Kunnen een samenwerkingsactiviteit van de weektaak doen;
- voor een taak;
- Zij wisselen iedere week van maatje

Groep 3 en 4

- Lopen naast elkaar in de rij;
- De klassendienst loopt voorop;
- Incidenteel werken zij samen aan een taak;
- Dragen samen de verantwoordelijkheid voor een taak.

7.1.2 Tutoring

Binnen de school wordt wekelijks gebruikgemaakt van tutoring. Leerlingen uit de bovenbouw (tutor) begeleiden leerlingen uit onder- of middenbouw (tutee). Op de Uitkijck wordt tutoring voornamelijk ingezet voor de leesontwikkeling. Van tevoren krijgen de tutores een training waarbij hen geleerd wordt om leerlingen op een coachende manier te begeleiden. Tutoring is voor beide leerlingen van meerwaarde:

- Toename motivatie;

- Interactief leren;
- Individuele aandacht en directe feedback;
- Verbetering pedagogisch klimaat;
- Succeservaringen waardoor faalangst doorbroken kan worden;
- Leerlingen zijn vaak beter in staat elkaar leerstof uit te leggen dan de leraar;
- Versterking eigenwaarde.

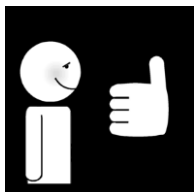
7.1.3 Coöperatief leren

Binnen de groepen wordt regelmatig gebruik gemaakt van een coöperatieve werkvorm. Deze werkvormen sluiten goed aan bij het daltononderwijs. Het komt tegemoet aan de natuurlijke behoefte van leerlingen: praten en doen, actief en betrokken zijn.

Coöperatief leren:

- Brengt structuur in het samenwerken.
- Heeft didactische structuren.
- Is interactief leren.
- Is sociaal leren.

Passend bij ons Daltononderwijs hebben wij gekozen voor de wereld oriënterende methode Leskracht. Met deze methode wordt onderzoekend, ontwerpend en ondernemend geleerd aan de hand van een centraal thema. Hierbij wordt gebruik gemaakt van coöperatief leren met het accent op samenwerken in kleine groepjes. De randvoorwaarden voor het coöperatieve leren is de onderlinge taakverdeling. In de loop van hun basisschool tijd leren de leerlingen de volgende taken uit te voeren.

Aanmoediger

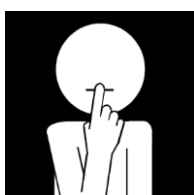
- ✓ Moedigt de groep of een leerling aan bij het ondernemen van activiteiten.
 - “Kom op jongens, we gaan aan de slag.”
 - “Kom op, je kunt het wel.”

Taakkapitein

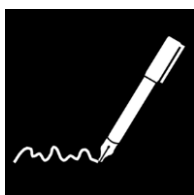
- ✓ Zorgt ervoor dat iedereen bij de groep blijft en niemand wegloopt.
- ✓ Wijst anderen erop om taakgericht bezig te blijven.

Tijdbewaker

- ✓ Bewaakt de tijd door de klok/horloge in de gaten te houden.
- ✓ Herinnert iedereen aan de beschikbare tijd en geeft aan wanneer er gestopt moet worden.

Stiltekapitein

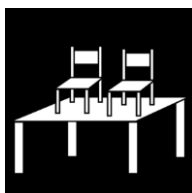
- ✓ Zorgt dat de andere leerlingen stil zijn en luisteren als iemand iets zegt.

Notulist/Schrijven

- ✓ Maakt aantekeningen van het groepswork.
- ✓ Is verantwoordelijk voor het invullen van het groepslogboek.
- ✓ Vraagt bij besluiten of iedereen het er mee eens is.
- ✓ Schrijft duidelijk en goed leesbaar.

Materialenbaas

- ✓ Zorgt voor de benodigde materialen voor ieder werkmoment.
- ✓ Tijdens het werk verzamelt de materialenbaas alle benodigdheden.
- ✓ Als het werk klaar is wordt het materiaal opgeruimd en eventueel ingeleverd bij de leerkracht.

Tafelbaas

- ✓ Regelt een werkplek voor het onderzoekswerk (in afstemming met de leerkracht).
- ✓ Zorgt ervoor dat de tafels en stoelen goed staan.
- ✓ Geeft groepsgenoten aanwijzingen voor het verplaatsen van de tafels en stoelen.

7.1 Leerkrachtniveau

“Als je leerlingen wilt leren samen te werken, moet je het eerst zelf kunnen.” In de afgelopen jaar heeft het team van de Uitkijck hier een grote ontwikkeling in gemaakt. Door een sfeer van leren van en met elkaar, feedback met inhoud, collegiale consultatie en vertrouwen is het team van onze school meer gaan samenwerken. Dit heeft positieve effecten op ons onderwijs.

Voordat er samengewerkt kan worden is het belangrijk dat de leerlingen sociale vaardigheden aangeboden krijgen. Op de Uitkijck werken wij met de methode Kwink hiermee wordt gewerkt aan:

- + Besef hebben van jezelf;
- + Besef hebben van de ander;
- + Keuzes kunnen maken;
- + Zelfmanagement (impulscontrole, omgaan met heftige emoties);
- + Relaties kunnen hanteren.

De eerste weken van het nieuwe schooljaar zijn *De Gouden Weken*, hiermee wordt ingezet op een veilige omgeving. Met de leerlingen worden klassenafspraken gemaakt die de groep belangrijk vindt en worden er verschillende activiteiten gedaan voor positieve groepsvorming.

Met de wereld oriënterende methode Leskracht geeft de leerkracht vorm aan het coöperatieve leren op de Uitkijck. Daarbij gaat de leerkracht uit van de voldoende basiskenmerken:

- Klassenmanagement gericht op routines met regels en afspraken;
 - Positieve wederzijdse afhankelijkheid en rolwisselingen;
 - Individuele verantwoordelijkheid en groepsverantwoordelijkheid;
 - Werkvormen gericht op directe interactie tussen leerlingen die verschillen;
 - Samenwerkingsvaardigheden;
- Evaluatie van het groepsproces.

7.3 Schoolniveau

Binnen het team wordt op verschillende manieren samengewerkt. Het team spreekt over inhoudelijke onderwerpen, wat voorbereid wordt met coöperatieve werkvormen, zodat ieders inbreng ter sprake komt. Daarnaast wordt er overleg gevoerd in bouwen. Vergaderingen en studiedagen worden door directie, IB en bouwcoördinatoren voorbereid.

Het samenwerken van de leerkrachten vindt plaats in de vorm van PLG's . Hierin wordt gewerkt aan de (Dalton)ontwikkeling binnen de school.

Samenwerking met ouders vindt plaats in de oudervereniging. Samen met hen organiseren wij verschillende activiteiten voor school; schoolreisje, Sinterklaas, Kerst en Talent in Zicht. In de Medezeggenschap Raad buigen ouders en leerkrachten zich over het schoolbeleid en met het ouderpanel bespreek de schoolleiding actuele schoolzaken.

8. Kernwaarde Effectiviteit

Hier is het bij Helen Parkhurst eigenlijk allemaal om begonnen. Hoe kunnen de leerlingen de doelen van de leerstof behalen op een efficiënte manier waarin tijd en ruimte is voor eigen inbreng en waardoor tijd en ruimte geschapt wordt voor het individueel begeleiden van leerlingen of groepjes leerlingen? Dalton is een manier om effectiever te werken, het schoolse leren doelmatiger te

maken. Enerzijds heeft efficiëntie betrekking op de onderwijsopbrengsten. Maar onderwijs heeft ook een bredere functie. Onderwijs vormt leerlingen ook in cultureel en moreel opzicht, zodat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden. Op deze manier worden de leerlingen van nu goed voorbereid op het leven, werken en samenleven. Het daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Door leerlingen meer verantwoordelijkheid te geven en de vrijheid voor het zelf plannen en uitvoeren te bieden, kan het onderwijs efficiënter worden uitgevoerd.

Onderwijsopbrengsten

Hoe gaat de leerkracht effectief om met de lestijd? De weektaak, de instructie en de duidelijke lesdoelen zorgen ervoor dat de leerkracht efficiënt omgaat met de lestijd. Dit zien we ook terug in het aanbieden van de leerstof: leerlingen moeten allemaal betrokken zijn en allemaal leren. Een paar belangrijke principes hierbij zijn:

1. Het gaat meer om het proces dan om het product
2. Doelen moeten helder zijn voor leerkracht en leerling: wat wil ik ze leren en wat gaat de leerling leren?

De leerkrachten zorgen ervoor dat het onderwijsaanbod is afgestemd op de leerbehoefte en mogelijkheden van de leerling door onder andere te werken in niveaugroepen.

Zelfredzaamheid en sociaal verantwoordelijk gedrag

Voor de leerlingen betekent dit dat de lokalen zo zijn ingericht, dat ze de materialen goed kunnen bereiken. Er zijn afspraken over het inleveren van het gemaakte werk, over nakijken, over hulp vragen en hulp bieden aan een ander. Daarnaast kan het leerplein gebruikt worden om werk te maken: individueel of in groepjes.

8.1 Leerling niveau

8.1.1 Instructie

Op de Uitkijck willen we alle leerlingen uitdagen en ondersteunen om het maximale te halen uit eigen talenten en capaciteiten. Daarbij nemen we de onderwijsbehoeften van de leerling als uitgangspunt. Wij passen de opdrachten en taken dan ook aan op de behoeften van het kind. Wij hanteren de volgende vormen van instructie:

Groep 1/2

- Grote kring: Basisinstructie voor alle leerlingen in een grote kring.
- Kleine kring: Leerlingen die extra instructie of verdieping nodig hebben volgen tijdens het werken een instructie in de kleine kring.

Op het planbord staat met de gekleurde doppen aangegeven op welke dag er voor dat betreffende taakje verlengde instructie gegeven wordt. De leerkracht geeft op die dag de tijd aan voor het instructiemoment.

- Vanaf groep 3 hanteren we diverse vormen van instructie:
Basisinstructie: Uitleg van nieuwe lesstof/opdrachten.
- Verlengde instructie: Na de basisinstructie krijgt een groepje leerlingen verlengde instructie over de nieuw stof/opdracht aan de instructietafel.
- Individuele instructie: Na de algehele uitleg krijgt een leerling extra instructie van de leerkracht daar waar het kind moeite heeft of een aparte leerlijn op een bepaald vakgebied volgt. Indien mogelijk sluit de leerling met een eigen leerlijn aan bij de instructie in een groep hoger of lager.

Om de betrokkenheid tijdens de instructie te vergroten maken wij gebruik van beurtstokjes en wisbordjes. Door gebruik te maken van beurtstokjes worden er willekeurige beurten gegeven. Zo controleert de leerkracht of iedereen tot leren komt. Met het gebruik van wisbordjes is iedereen actief betrokken bij de les en kan de leerkracht het leerproces van de hele klas monitoren.

8.1.2 Leescircuit

Elke dag wordt gestart met een schoolbreed leescircuit. Dit is een groepsdoorbroken circuit waar de leerlingen op hun eigen niveau werken aan hun leesontwikkeling. Tijdens het leescircuit staat bij de groepen 3/4/5 het technisch lezen centraal. In groep 6/7/8 is het begrijpend en studerend lezen. Wanneer de leerlingen op school komen kijken zij op het leescircuitschema, hierop staat wat zij die dag moeten doen. Zelfstandig gaan zijn de benodigde materialen pakken en starten met hun taak. In het leescircuit zijn verschillende werkvormen opgenomen die het technisch en begrijpend lezen op een effectieve manier ontwikkelen; toneellezen, duo-lezen, race-lezen en voor-koor-door lezen.

8.1.3 Materialen

De inrichting van de klas is zo, dat de leerlingen alle materialen die zij nodig hebben, zelfstandig kunnen pakken, eventueel schoonmaken en weer opruimen.

blad/papier		blokje	
gum		liniaal	/
potlood		boek	
stift		kaartje gynzy	
lijm		mapje weektaak	
puntenslijper	/	kaartjes computer	
schaar		kaartjes wc	
liniaal		bal	
schrift		tennisracket	
wisbordje	/	springtouw	
doekje		domino	
bloemetje		klein balletje	
geel bakje			
spelletje kast			
sleutelhanger			
chromebook			

Hiervoor wordt gebruik gemaakt van pictogrammen of labels. In de hogere groepen kan het zo zijn dat de leerlingen zelfstandig spullen kunnen pakken als: potloden, een nieuw schrift, multovellen, boeken of scharen.

Wij maken ook gebruik van een portemonnee systeem. De klas krijgt aan het begin van het jaar geld. Als de leerlingen netjes met het de materialen omgaan kunnen ze van het geld iets leuks doen en anders is het opgegaan aan het kopen van nieuwe materialen.

blad/papier	€ 0,05	blokje	€ 2,00
gum	€ 0,10	liniaal	€ 1,50
potlood	€ 0,15	boek	€ 5,00
stift	€ 0,20	kaartje gynzy	€ 0,25
lijm	€ 1,00	mapje weektaak	€ 1,00
puntenslijper	€ 1,50	kaartjes computer	€ 0,25
schaar	€ 2,00	kaartjes wc	€ 0,25
liniaal	€ 2,00	bal	€ 2,50
schrift	€ 2,50	tennisracket	€ 2,50
wisbordje	€ 1,50	springtouw	€ 1,50
doekje	€ 0,25	domino	€ 2,50
bloemetje	€ 1,00		
geel bakje	€ 1,00		
spelletje kast	€ 2,50		
sleutelhanger	€ 2,00		
chromebook	€ 15,00		
snappet	€ 15,00		

Afspraken:

- De leerlingen komen niet in de bergingen en in de voorraadhoeken;
- De leerkracht zorgt er voor dat het materiaal dat nodig is om aan de taken te voldoen aanwezig is in de klas;
- De leerlingen kunnen alert zijn en waarschuwen wanneer iets bijna op is;
- De leerlingen moeten na gebruik de materialen op de goede plaats terugzetten en schoon achterlaten;

8.1.4 Werkplek

Op de Uitkijck zijn er verschillende werkplekken waar de leerlingen zelfstandig aan het werk kunnen. De leerlingen hebben hier binnen gezette kaders een zekere keuze vrijheid. Doordat er met een taak wordt gewerkt zijn leerlingen in het klaslokaal vaak gelijktijdig bezig met verschillende opdrachten. Soms zitten leerlingen samen te werken, ergens anders krijgt een groepje extra uitleg van de leerkracht en andere leerlingen zijn zelfstandig aan het werk.

In groep 1/2 is het werken in verschillende hoeken vanzelfsprekend. De hoeken bevinden zich in de klas, maar ook buiten de klas. Hierdoor wennen de leerlingen er aan om op de gang te werken. Zo worden de leerlingen voorbereid op het latere zelfstandig werken in ruimtes waar de leerkracht niet steeds aanwezig is.

Werken buiten de groep

Tijdens het taakwerk kunnen de leerlingen van verschillende werkplekken gebruik maken. In de groepen 3 tot en met 8 wordt gebruik gemaakt van de stilwerkruimtes en de tussenlokalen. Vanaf groep 3 maken de leerlingen gebruik van de hal. De leerlingen hangen hun naamkaartje op het bord en geven zo aan waar zij aan het werk zijn. De leerlingen mogen 20 minuten buiten de klas werken.

Het merendeel van de leerlingen is actief bezig met de taak en weet of hij de instructie moet volgen, van welke werkplekken hij gebruik mag maken en welke mogelijkheden tot samenwerken er zijn. De leerlingen werken met een overzichtelijk taakformulier waarop zij kunnen plannen en aftekenen. Door de gehele school wordt er gewerkt met taken. Leerlingen kunnen op verschillende manieren werken aan hun taak: samenwerken, hulpmiddelen inzetten, eigen werkplek kiezen, gebruik maken van stilteplek/koptelefoon.

8.1 Leerkrachtniveau

Op de Uitkijck werken wij door de invoering van HGW zoveel mogelijk vanuit de doelen. Een ontwikkelpunt is om deze nog inzichtelijker te maken voor de leerlingen en dat zij meer kunnen aangeven aan welk doel zij zouden willen werken.

In elke groep wordt gebruik gemaakt van een instructietafel. Als er geen ruimte is voor een instructietafel, dan zorgt de leerkracht ervoor dat door wisseling van plek een instructietafel gecreëerd wordt. Leerlingen die op een ander niveau dan het basisniveau werken, krijgen extra of verlengde instructie op hun niveau. Dit gebeurt aan de instructietafel.

De leerkracht geeft de leerling vertrouwen door te ondersteunen in de beslissing van de leerling of hij/zij baat heeft bij een instructie. Leerlingen leren van de leerkracht kiezen, reflecteren en evalueren en eigen verantwoordelijkheid te nemen. De leerkracht volgt iedere leerling systematisch, zowel op cognitief als op sociaal-emotioneel niveau. Waar nodig stuurt de leerkracht de leerling bij en houdt rekening met de verschillende aanpakken voor leerlingen.

De weektaak, de duidelijkheid van het instructierooster en de niveaugroepen zorgen ervoor dat de leerkracht op een efficiënte en verantwoorde wijze omgaat met zijn lestijd. Coöperatieve werkvormen, (activerende) instructies,

maatjeswerk, tutor-leren en duo-lezen zorgen voor afwisseling van leeractiviteiten tijdens de les.

Het leerstofaanbod wordt afgestemd op de leerbehoeften en mogelijkheden van de leerlingen door het werken in niveaugroepen. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van een eigen leerlijn en de inzet van aanvullend materiaal.

Vanaf groep 3 tot en met 8 hanteren we diverse vormen van instructie:

- Basisinstructie: uitleg van nieuwe lesstof/opdrachten
- Verlengde instructie: sommige leerlingen krijgen verlengde instructie aan de instructietafel of individueel op hun eigen plek
- Individuele instructie: sommige leerlingen hebben een eigen leerlijn of verrijkingsstof

De leerkracht kan de leerdoelen van de leerling bijstellen door middel van reflectie en analyse van de leerresultaten. De leerkracht past de niveaugroepen regelmatig aan op basis van deze gegevens. Indien nodig wordt er een handelingsplan opgesteld op het gebied van leer- en of gedragsproblemen. Uiteraard gaat dit in overleg met de IB-er en de ouder(s).

De leerkracht zelf behaalt zijn leerdoelen door deel te nemen aan team/ en of individuele scholing, door samen te werken met collega's en door eigen leerdoelen te stellen die worden besproken tijdens de gesprekscyclus.

8.2 Schoolniveau

Op de Uitkijck werken we met de HGW cyclus. Handelingsgericht werken wil de kwaliteit van het onderwijs en de begeleiding van alle leerlingen verbeteren. Het is een systematische manier van werken, waarbij het aanbod afgestemd is op de onderwijsbehoeften en de basisbehoeften van de leerlingen. Door de cyclus van HGW werken we systematisch aan de effectiviteit en het behalen van de doelen van ons onderwijs.

Op het gebied van HGW hebben we met elkaar daarin grote stappen gezet; door met elkaar groepsplannen te maken, uit te voeren en te evalueren en deze daarnaast in Parnassys te zetten. Collega's werken samen met elkaar, helpen en ondersteunen elkaar waar nodig. HGW is een systematische manier van werken. Hierbij wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de stimulerende en belemmerende factoren, de basisbehoeften en onderwijsbehoeften van ieder kind. Deze behoeften formuleer je door aan te geven wat een kind nodig heeft om een bepaald doel te kunnen bereiken. De centrale vraag is: Wat vraagt het kind aan ons? Welke benadering, aanpak, ondersteuning, instructie etc. heeft het nodig? Kind kenmerken worden vertaald naar onderwijsbehoeften. Wij richten ons op wat het kind nodig heeft om bepaalde doelen te bereiken en welke aanpak een positief effect heeft.

Bij het uitzoeken van een nieuwe methode wordt gekeken of deze aansluit bij de daltonprincipes. Daarnaast blijft de leerkracht in de dagelijkse praktijk kritisch op het gebruik van methodieken passend bij ons daltononderwijs.

De ruimtes binnen school worden zo efficiënt mogelijk benut. In elke klas staat een instructie tafel. De groepen 4 t/m 8 hebben aangrenzend aan hun lokaal een stiltewerkruimte. De tussenlokalen worden gebruikt als extra werkplekken en in de middag voor werkplekieren tijdens Leskracht. Daarnaast zijn er op de hal verschillende werkplekken ingericht. Middelen waar wij gebruik van maken om ons onderwijs zo effectief en doelmatig mogelijk te maken zijn: aanvullend dalton-blokje, stoplicht, schoolbreed stilteteken, time-timer, koptelefoon, aanvullend lesmateriaal en keuzemateriaal.

Leerlingen die zich niet ontwikkelen zoals verwacht, bespreken we met collega's, met de interne begeleider (IB'er) en de ouders. Dit gebeurt volgens een stappenplan:

Groep	De eigen leerkracht signaleert leerlingen in de groep.
IB'er	Leerlingen die ondanks extra hulp en begeleiding blijven opvallen, bespreekt de leerkracht met de interne begeleider. Samen zullen ze de leerlingen extra volgen en begeleiden. Zij stellen voor deze leerlingen een handelingsplan op en voeren dat uit. Elke stap bespreekt de leerkracht met de ouders.
Externe hulp	Als het nodig is schakelt de school, in overleg met de ouders, de hulp in van professionals van buiten de school, zoals een schoolbegeleider, logopedist, huis- of schoolarts, fysiotherapeut of maatschappelijk werker.

9. Kernwaarde Reflectie

'I would be the first to hear welcome criticism'

Naast instructie is reflectie en feedback een zeer belangrijk middel bij het leren. De essentie van reflectie is dat er van werkervaringen geleerd wordt. Dat is ook de spiegel die we onszelf steeds bij het reflecteren voor houden. Het gaat erom te reflecteren op het werk en het gedrag om er uiteindelijk beter van te worden. Reflectie wordt dan een fase in het cyclische proces van leren en ontwikkelen.

Reflecteren is een vaardigheid die de meeste leerlingen niet vanzelf kunnen. Reflecteren moet dus aangeleerd worden en geoefend.

Daarvoor worden op school in de verschillende groepen verschillende reflectiemiddelen gebruikt. Uiteindelijk gaat het niet om het middel, maar om het effect van de reflectie.

Reflectie kan gebeuren door leraren en leerlingen alleen, maar het kan ook in groepjes en met de hele groep gebeuren. Het kan over zichzelf gaan (zelfreflectie), maar ook over het werk, de ander (leerling en leraar) en de hele groep.

Leraren kunnen over zichzelf reflecteren, maar ook over leerlingen. Leerlingen en leraren kunnen ook over elkaar reflecteren. In dit verband vragen leraren zelfs actief aan leerlingen om over het onderwijs in de groep te reflecteren: wat zou ik eraan kunnen doen om ervoor te zorgen dat jij het leren leuker gaat vinden en er beter in gaat worden?

Reflectie ten aanzien van het leren kan weer gebeuren aan de hand van het curriculair spinnenweb. Ook worden in de groepen voor reflectie regels en routines gebruikt, onder andere voor zelfcorrectie, -evaluatie. Reflectie gaat ook over de (andere) kernwaarden.

We hebben de ervaring dat veel reflectievormen pas echt effectief worden, als er een leergesprek op volgt.

9.1 Leerlingniveau

9.1.1 Portfolio

Op De Uitkijck is de kernwaarden reflectie zichtbaar op verschillende manieren. Er is in 2018 gestart met het ontwikkelen en werken met een portfolio vanaf groep 1-2. Een portfolio is in het algemeen een verzameling of selectie van het werk dat een kind gemaakt heeft en wil presenteren. Het woord is afgeleid van de Latijnse woorden 'portare' en 'folium', dat respectievelijk dragen van vel papier betekenen. Het werk dat verzameld wordt kan per doel en bouw zeer

verschillend zijn. Op de Uitkijck maken wij gebruik van een ontwikkelingsportfolio. De leerling kan systematisch terugblikken op de ontwikkeling van zijn eigen functioneren. De onderlegger die wij hebben gebruikt bij het ontwikkelen van de portfolio is het schema van Hooijmaaijers et al. (2012)

 Reflectievragen voor kinderen T. Hooijmaaijers e.a.			
	Inhoud	Aanpak	Beleving
Oriëntatie	Wat wil ik leren? (Leerdoel)	Hoe ga ik dat doen? (Leerstrategie) Wat heb ik er voor nodig?? Met wie ga ik het doen? (middelen, materialen, personen) Wanneer, in welke volgorde, waar? (Planning activiteiten)	Denk ik dat het gaat lukken? (verwachtingen) Hoe vind ik het?
Monitoring	Wat ben ik aan het leren? Hoe gaat het tot nu toe? Sluit dit aan bij wat ik me heb voorgenomen? Waarom wel / niet? Stel ik mijn leerdoel bij?	Hoe pak ik het aan? Is dit de manier waarop ik me dat had voorgenomen? Waarom wel / niet? Pas ik de aanpak aan? Hoe en waarom?	Hoe beleef ik het leerproces tot nu toe? Komen mijn verwachtingen uit? Waarom wel / niet? Stel ik mijn verwachtingen bij? Waarom wel/niet?
Evaluatie	Wat heb ik geleerd? (leerresultaat) 	Heeft de strategie gewerkt? Waarom wel / niet ? Is de planning gehaald? Waarom wel / niet ?	Hoe heb ik het leerproces beleefd? Zijn mijn verwachtingen uitgekomen? Waarom wel / niet? Waar schrijf ik het resultaat aan toe? Hoe ervaar ik het resultaat?

Het portfolio is van het kind. Daarmee bedoelen we dat niet de leerkracht maar het kind zorg draagt voor de map. Met het portfolio krijgen de leerlingen meer verantwoordelijkheid over hun eigen leerproces.

Momenteel zijn we bezig met de ontwikkeling om het vakgebied rekenen en sociaal- en emotionele ontwikkeling vorm te geven in het portfolio. Stapsgewijs zal dit uitgebreid worden. Uiteindelijk zal het portfolio onderstaande opbouw hebben:

Dit ben ik

Groepsafspraken

Eigen missie

Verwachtingen

Groepsdoelen

Leerlingdoelen

Stappen om doelen te bereiken

Vorderingen naar het doel/resultatenoverzicht citografieken

-Evaluatie, analyse, reflectie

- In actieplan
 - balkjes kleuren
 - grafieken en toetsen om in te kleuren
 - overzicht leerlijn groep 1-8, aankruisen doel behaald
- Per vakgebied
 - overzicht, aftekenlijst leerdoelen
 - gemaakte toetsen, behorend bij leerdoelen

Hier ben ik trots op.

In groep 1 en 2 vind je in het portfolio informatie over het kind zelf. De leerlingen maken bijvoorbeeld een tekening van zichzelf en doen dit 4 keer per jaar. Daarnaast zijn de thema's en leerdoelen visueel vormgegeven in pictogrammen en foto's. Hierbij kunnen opmerkingen geplaatst worden.

In het portfolio van groep 3 tot en met 8 vind je een spinnenweb die de leerlingen inkleuren op het gebied van de leerdoelen voor dalton en de sociaal-

en emotionele ontwikkeling. Door het spinnenweb hebben de leerlingen in één opslag overzicht hoe hun ontwikkeling hierin is. Daarnaast vind je in het portfolio een overzicht van alle leerdoelen per vakgebied en kunnen de leerlingen in bepaalde formats resultaten bijhouden.

Bij rekenen maken de leerlingen vooraf bij de start van een nieuw blok een toets. Dit noemen wij de vooraftoets. De leerlingen doen vervolgens alleen tijdens het blok mee met de instructies van onderdelen die ze nog niet beheersen. Wanneer ze op de vooraftoets hebben laten zien dat ze een onderdeel al beheersen, kunnen ze direct starten met de zelfstandige verwerking van de les. Door middel van de vooraftoetsen bij rekenen stellen de leerlingen zich leerdoelen en geven ze in een actieplan aan hoe ze aan de slag gaan met het leerdoel.

- ✚ Aan welk leerdoel ga je werken?
- ✚ In welke mate beheers je het leerdoel nu?
- ✚ Wat heb je nodig om aan dit leerdoel te werken?
- ✚ Met wie ga je aan dit leerdoel werken?
- ✚ Wanneer ga je aan dit leerdoel werken?

Het actieplan van groep 3 en het eerste half jaar van groep 4 is gemaakt met pictogrammen en symbolen die ingekleurd of aangekruist moeten worden. Vanaf

groep 5 schrijven de leerlingen zelf antwoorden bij de vragen. Na een aantal weken evalueren de leerlingen hoe het leerdoel is gegaan. Daarnaast worden de actieplannen ook meegenomen in de portfoliogesprekken. (Zie bijlage)

9.1.2 Reflectie op weektaak

In groep 1 en 2 wordt er met de leerlingen gereflecteerd op de taken van het planbord in de kring. De leerkracht stelt vragen hoe het maken of uitvoeren van de taak is gegaan. In groep 3 en 4 reflecteren de leerlingen op de taak. Snapte ik wat ik moest doen bij de taak?

- ✚ Had ik hulp bij de taak nodig of ben ik zelf op zoek gegaan naar antwoorden?
- ✚ Heb ik de taak nauwkeurig gemaakt?
- ✚ Wat heb ik geleerd bij de taak?
- ✚ Heb ik de taak afgekregen?

In groep 5 tot en met 8 stellen de leerlingen zich elke dag een leerdoel. Ze schrijven dit op de weektaak. Aan het eind van de dag reflecteren ze hoe het is gegaan.

9.1.3 Reflectie Kwink van de week

Kwink is de methode voor sociaal- en emotionele ontwikkeling. Elke twee weken staat er een Kwink, dit is een afspraak, centraal. Een voorbeeld van een Kwink van de week is: Ruzie? Los het samen op! De leerlingen krijgen instructie over de Kwink van de week. Ze leren wat het betekent, hoe je het goed en minder goed kan aanpakken. Hierbij worden bijvoorbeeld rollenspelen gespeeld om een goed voorbeeld te laten zien van wat er van ze verwacht wordt. Na twee weken wordt de Kwink van de week gereflecteerd. In elke klas hangt een poster met 'Kwink van de week'. Hieronder hangt de Kwink van de week. Daaronder hangt een poster met in het rood 'ik moet nog oefenen', in het oranje 'ik kan het een beetje', in het groen 'ik kan het'. De leerlingen hangen een wasknijper met hun naam bij het juiste vlak. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen gaan nadenken en reflecteren op hun eigen gedrag en het geeft de leerkracht de gelegenheid te zien of de groep de Kwink van de week beheerst. Daarna wordt hierover gesproken door bijvoorbeeld voorgedane situaties te bespreken en hoe leerlingen hierin gehandeld hebben.

9.2 Leerkrachtniveau

De leerkracht plant regelmatig reflectiemomenten in. Hij/zij reflecteert op eigen handelen eind van de dag n.a.v. les, probleem, gebeurtenis, taak. Aan het einde van een dagdeel of de dag vindt een reflectiemoment plaats. De leerkrachten vullen dit zelf in door een afspraak te reflecteren, een gesprek te voeren of in een spelvorm. Ook reflecteert de leerkracht op zijn eigen handelen na een instructie, een activiteit, probleem of gebeurtenis.

Wekelijks wordt er *bewust* gereflecteerd:

- Vóór de aanpak
- Tijdens de aanpak
- Na de aanpak

- Vóór de inhoud
- Tijdens de inhoud
- Na de inhoud

- Vóór het samenwerken

- Tijdens het samenwerken
- Na het samenwerken

Er vinden verschillende vaststaande reflectiegesprekken plaats:

- ✚ In de bouw- en teamvergaderingen (collega's van een bepaalde bouw of het hele team)
- ✚ beoordelings- en functioneringsgesprekken (directie)
- ✚ groepsbesprekingen (Intern begeleider)
- ✚ kindgesprekken en portfoliogesprekken (leerlingen)
- ✚ rapportgesprekken (ouders/leerlingen)
- ✚ extra gesprekken (ouders, leerlingen, intern begeleider)
- ✚ kringgesprekken (leerlingen)

"Zelfreflectie is weerkaatsing van het licht op uw eigen rol, gedrag en functioneren"

www.desteyen.nl

9.3 Schoolniveau

Evalueren en reflecteren is een vast onderdeel tijdens team- en commissie-vergaderingen. Voorafgaand aan vergaderingen wordt het doel duidelijk gemaakt.

Onze aanpak en handelen wordt wekelijks door de groepsleerkrachten geëvalueerd in Parnassys, Zien en Kijk. Toetsresultaten en daaruit volgende acties worden besproken met collega. Met de intern begeleider bespreken we de vorderingen van de leerlingen tijdens de groepsbesprekingen. Tijdens de opbrengstenvergaderingen bespreken we schoolbreed wat er goed is gegaan en waar we de komende periode op gaan inzetten.

10. Kernwaarde Borging

Om goed daltononderwijs te waarborgen, worden de afspraken, vorderingen en doelen geborgd op de Uitkijck.

10.1 Leerlingniveau

Het portfolio is een hulpmiddel om voor de leerlingen te kunnen borgen. Het is een verzameling van werkstukken en leervorderingen van een leerling, op het gebied van meerdere vak- en ontwikkelgebieden, gemaakt in een schooljaar. Met het portfolio krijgen de leerlingen meer verantwoordelijkheid over hun eigen leerproces wat eigenaarschap stimuleert. Als school hebben wij ervoor gekozen om het portfolio in te zetten als werk- en presentatieportfolio. De leerling selecteert en presenteert zelf de inhoud van het portfolio, binnen de gestelde kaders van school.

10.2 Leerkrachtniveau en schoolniveau

De school werkt planmatig aan de daltonontwikkeling en beschrijft dit in een jaarplan (Schoolplan WMK).

De daltonontwikkeling wordt aangestuurd door de daltoncoördinatoren in samenwerking met het directie.

De school draagt haar daltonidentiteit uit (schoolgids, website, jaarkalender, facebook, nieuwsbrieven).

De school heeft daltonscholing in het scholingsplan voor nieuwe leerkrachten opgenomen.

De school benut de daltonmogelijkheden van het gebouw. Denk hierbij aan voldoende werkplekken.

De school is actief betrokken bij dalton-regioactiviteiten, waarbinnen zij vertegenwoordigd is door de daltoncoördinator(en) en/of directie.

De leerlingen worden betrokken bij de daltonontwikkeling van de school. Er is een leerlingenraad.

De ouders worden betrokken bij het ondersteunen van de daltonontwikkeling van de school.

De rode draad en doorgaande leerlijnen op de daltonkernwaarden liggen vast en worden regelmatig onder de loep gehouden tijdens teambesprekingen. Dit punt is nog in ontwikkeling. Zie hoofdstuk ambities en toekomst.

Er is een actueel daltonboek dat dient als leidraad voor nieuwe en bestaande leerkrachten. De daltoncoördinatoren zorgen er jaarlijks voor dat dit daltonboek

bijgesteld wordt indien nodig.

Het schoolbestuur ondersteunt de school in haar daltonontwikkeling.

Ons daltononderwijs is continu in ontwikkeling.

11. Daltonleerkracht op de Uitkijck

Als je bij ons op de Uitkijck werkt of gaat werken, wordt een daltonhouding van je verwacht. Het is erg lastig om daltononderwijs te geven als je zelf niet dalton bent. Dalton zijn moet uiteraard groeien, it's a way of living.

Het vraagt kennis van het type onderwijs, een open nieuwsgierige houding en bereidheid tot intensieve samenwerking. Voor de een is het proces van het daltonsysteem eigen maken langduriger en ingewikkelder dan voor de ander.

Gelukkig sta je er bij ons niet alleen voor. Als je bij ons komt werken, word je intensief ingewerkt en begeleid. In je eerste werkjaar word je gekoppeld aan een collega die jouw coach voor dat jaar is. Zo leer je onder begeleiding ons onderwijs kennen en eigen maken. Onze school is niet alleen voor leerlingen een open, veilige leer- en leefomgeving, ook onze

leerkrachten ervaren dit zo. We gaan ervanuit dat we samen sterk zijn en door intensief samen te werken en samen te delen ons onderwijs op een hoger niveau tillen en onze blikken scherp houden. Onze deuren staan eigenlijk altijd open. Er zijn geen drempels om op elkaar af te stappen. Er is intensieve samenwerking tussen collega's. Dit levert een efficiënte manier van werken op. Werk wordt verdeeld, elkaars klassen worden ondersteund. We zien alle leerlingen van de school en toch zeker de leerlingen van de omliggende klassen als "onze" leerlingen. We voelen ons dus verantwoordelijk voor meer leerlingen dan onze eigen klas. De leerlingen ervaren dit als prettig. Ze kunnen bij alle leerkrachten terecht met vragen en accepteren ook van alle leerkrachten het gezag. Wij maken gebruik van elkaars kwaliteiten. Dit verhoogt het plezier in het werk, maar ook de kwaliteit van ons onderwijs. Sterke kanten worden namelijk breed ingezet.

**TEAMWORK
MAKES THE
DREAM
WORK**

Het splitsen van groepen in niveaugroepen gebeurt op meerdere vakgebieden. Zoals bijvoorbeeld met lezen en rekenen. Zo krijgen leerlingen alle aandacht op hun eigen niveau. Onze leerlingen in de bovenbouw zijn gewend dat ze van verschillende leerkrachten les krijgen. Dit verhoogt ook het gemeenschapsgevoel. Het gevoel dat we het onderwijs op onze school samen beleven. We werken samen in werkgroepen. Daar ontmoeten de collega's van verschillende bouwen elkaar. Bij vergaderingen en met name bij studiedagen is

er sprake van een actieve deelname van alle collega's. Inhoud wordt niet alleen door de schoolleider bepaald, maar in samenspraak met het OT (ontwerpteam). De inbreng van de leerkrachten is groot. Zo worden onderdelen van studiedagen vaak geleid door collega's. Hierin kunnen collega's hun passie of drive voor een zeker onderwerp met anderen delen. Voor het verkennen en/of vormgeven van een onderdeel van studiedagen zetten we coöperatieve werkvormen in, zodat ieder lid van het team betrokken is. Wij hebben slechts een schoolleider, maar ook zij verzamelt mensen om zich heen die haar ondersteunen waardoor zij niet alleen de kar moet trekken. Zo is er een structuur ontstaan waarin de bouwcoördinatoren en eventueel de ib-er zitting kunnen hebben. De dalton coördinatoren kunnen, indien nodig, aanschuiven. Ook hier is dus het samen doen, ervaringen en meningen delen om zo tot het beste onderwijs te komen, van groot belang.

Grote onmisbare steun is ons onderwijsondersteunend personeel: Onze administratief medewerkster, onderwijsassistente en onze conciërge ondersteunen ons met essentiële administratieve en praktische taken. Onze onderwijsassistente verzorgt een deel van onze zorg voor de leerlingen. Zij ondersteunen ons in de klassensituatie of begeleiden individuele of groepjes leerlingen bij hun ontwikkeling op verschillende gebieden. De onderlinge samenwerking en het plezier onderling, wordt als positief en stimulerend ervaren door onze werknemers.

Wij starten iedere ochtend met een gezamenlijk kopje koffie. De laatste nieuwtjes worden er uitgewisseld maar ook is er zeker plaats voor een persoonlijk praatje. We sluiten de dag af met een *teamoment*. Dit is een moment van ontspanning, maar zeker ook een moment waarin ervaringen van de dag gedeeld kunnen worden. Ook ontstaan hier vaak de kiemen voor vernieuwingen. Nieuwe ideeën ontstaan immers vaak in een ontspannen situatie. Jaarlijks is er een teamuitje waarin we elkaar treffen en de

onderlinge contacten in een veilige, gezellige sfeer kunnen onderhouden. Het lijkt ons duidelijk dat het heel fijn werken is op de Uitkijck. Werken in een prettige sfeer waar men elkaar (onder)steunt en waarin plaats is voor iedereen die goed onderwijs belangrijk vindt.

12. Daltonbeleid

Eigenaarschap

Je hoort het overal in het onderwijs: leerlingen moeten meer eigenaar worden van hun leerproces. Het motiveert en draagt bij aan een positiever zelfbeeld. Een hoge mate van eigenaarschap bij leerlingen zou zelfs leiden tot hogere resultaten (Duckworth, 2009)! Eigenlijk had Helen Parkhurst deze mening ook al. Leerlingen komen pas echt goed tot leren als zij eigenaar zijn van wat ze leren en hoe ze leren. Maar wat is eigenaarschap eigenlijk? Eigenaarschap van leren is de mate waarin de leerling verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen leerproces. En waar kan een leerling (behalve van zijn spullen) eigenaar van zijn op school? Hoe kun je als leraar het eigenaarschap van leerlingen vergroten? Hieronder wordt in een aantal voorbeelden genoemd hoe onze school werkt aan dat eigenaarschap. Naast dat we al dingen doen die eigenaarschap bij leerlingen bevorderen, zijn er zeker nog punten van verbetering. In het hoofdstuk ambities en toekomst wordt beschreven wat wij op dit gebied nog willen aanpakken.

Keuzemogelijkheden

We bieden leerlingen keuzemogelijkheden aan. Een taak die een kind zelfgekozen heeft zal een kind meer aanspreken dan een taak die hem opgelegd is.

Betekenisvolle lessen

We maken de leerlingen nieuwsgierig naar onderwerpen. We geven rijke inspirerende instructies bij bijvoorbeeld het vak wereldoriëntatie. Onderwijs dat betekenis heeft voor de leerling, zorgt voor hogere betrokkenheid. Als een

leerling zich interesseert voor een bepaald onderwerp zal hij meer gemotiveerd zijn om zijn taak uit te voeren.

Leren zichtbaar maken

Je kunt een leerling meer verantwoordelijkheid voor zijn ontwikkeling laten ervaren, wanneer je zichtbaar maakt wat hij heeft geleerd, waar het geleerde een onderdeel van is en wat de volgende stap kan zijn. We willen lange en korte termijndoelen zichtbaarder maken voor de leerlingen. Dit is in ontwikkeling en wordt nader beschreven in het hoofdstuk ambities en toekomst.

Leerlingen bepalen hun eigen doelen

Leerlingen die werken aan eigen doelen, zullen zich meer eigenaar voelen van het proces dat doorlopen moet worden om dat doel te bereiken. In het woord eigenaarschap zit toch niet voor niets het woord eigen? Zoals eerder beschreven, bedenken leerlingen hun eigen weekdoelen. Bovendien denken ze mee over de groepsdoelen. Om tot goed formulering van doelen te komen, is er een databank aangelegd met ik doelen (zie bijlage)

Dit kan de basis vormen om later, met wat meer ervaring zelf tot goed omschreven doelen te komen.

Creëren van verantwoordelijkheid

Verantwoordelijkheid creëert betrokkenheid. Leerlingen die weten dat het bereiken van het doel afhangt van hun eigen inzet, zullen zich meer verantwoordelijk voelen voor hun taak. Op het moment dat leerlingen zich verantwoordelijk voelen voor hun taak, zullen ze er vervolgens beter hun best voor doen. Hierover staat meer beschreven in het hoofdstuk "Vrijheid en Verantwoordelijkheid".

De leerkracht heeft een voorbeeldfunctie

Goed voorbeeld doet goed volgen. Als je als leraar uitstraalt dat je kunt leren van je fouten en invloed hebt op wat je leert en hoe je leert, kan een leerling dit gedrag van je overnemen.

Leren reflecteren

Een leerling die op zijn eigen leerproces reflecteert, leert wat hij de volgende keer anders kan doen. Ook dit vergroot het gevoel van eigenaarschap van de leerling. In het hoofdstuk reflecteren, staat uitgebreid beschreven hoe we met reflecteren omgaan.

Stel gezamenlijk regels op

Regels die opgelegd worden door de leraar, voelen niet 'eigen'. Regels en afspraken die samen met de leerlingen worden opgesteld, zullen eerder worden nageleefd. We hebben de afspraak dat de eerste weken van een nieuw schooljaar in het teken staan van school en klassenregels. Samen met de leerlingen bespreken we de schoolregels en stellen we samen de klassenregels op. Het belang voor de leerlingen zelf wordt hierin benadrukt.

Feedback is procesgericht

Het product van leerlingen wordt beoordeeld. We geven punten/waardeoordelen voor toetsen, presentaties en verslagen, maar onze feedback is gericht op het proces dat heeft geleid tot deze resultaten. Onze leerkrachten laten leerlingen ervaren dat ze invloed hebben op het proces én dat ze kunnen leren van eerdere ervaringen en fouten.

In het hoofdstuk "Reflecteren" staat ook iets beschreven over het geven van feedback.

Luisteren naar leerlingen en leerlingen "zien"

Onze leerkrachten moedigen initiatief van leerlingen aan. Het waarderen van het initiatief stimuleert het eigenaarschap bij de leerling en zorgt voor een betere relatie tussen leerling en leerkracht. De leerling voelt zich gehoord en gezien. We nemen de tijd om te kijken en luisteren naar leerlingen.

13. Pareltjes van de Uitkijck

13.1 Het team

Wij hebben een prachtig team bij ons op de Uitkijck. De leerkrachten zijn betrokken, leergierig en staan voor elkaar klaar.

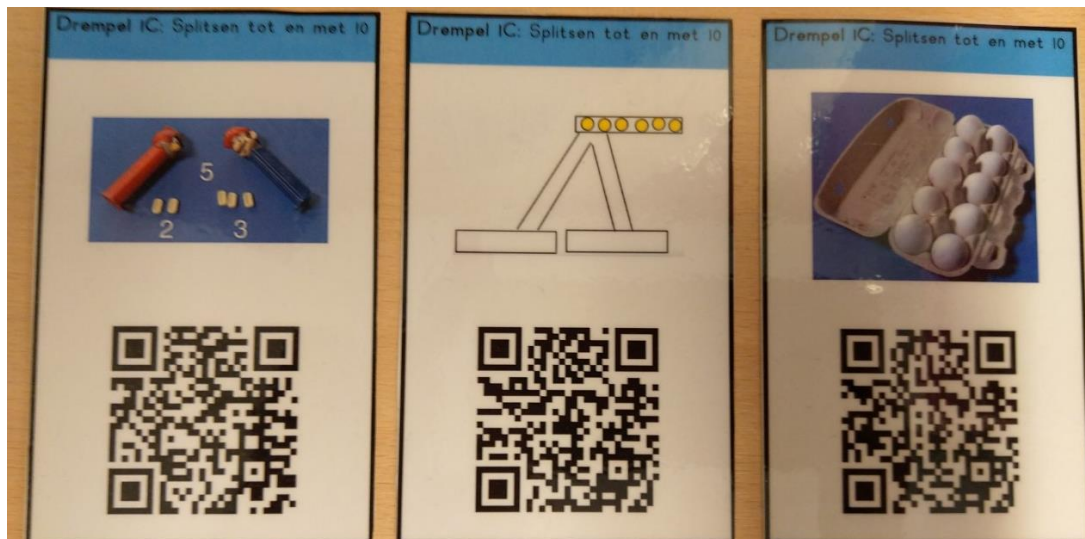
13.2 De herriegroep

Sinds vorig jaar werken we met de herriegroep bij ons op de Uitkijck. Een aantal leerlingen uit de bovenbouw regelen het geluid bij feesten en partijen.

13.3 Flip your classroom

We zijn dit jaar begonnen in de groepen 1-2-3 met het werken met QR codes gekoppeld aan doelen. Leerlingen kunnen lezen en zien op een kaart wat het doel is waar ze aan willen gaan werken.

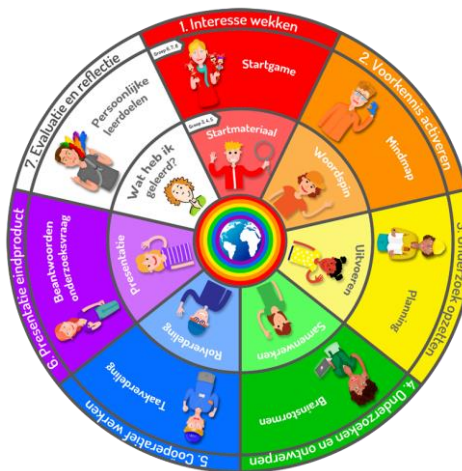
13.4 Leescircuit

Leerlingen lezen twee keer in de week met in een leescircuit. Ze worden groepsdoorbroken ingedeeld op hun niveau. Ouders en leerlingen uit de maatjesklas helpen de leerlingen met lezen.

13.5 Leskracht

De methode Leskracht gebruiken we bij ons op school vanaf groep 3. Het is een methode voor ontdekkend leren. In de middenbouw wordt gewerkt aan het stap voor stap begeleiden naar lerend onderzoeken en samenwerken binnen een groep. De leerlingen werken vanaf groep 6 hier groepsdoorbroken aan en het stimuleert de samenwerking en zelfstandigheid. Ze ontwerpen en onderzoeken samen.

13.6 Workshops

Ongeveer iedere maand worden er workshops bij ons op school gehouden. Alle leerlingen van groep 3 t/m 8 gaan groepsdoorbroken een workshop volgen. De leerkracht geeft een workshop over zijn eigen talent of hobby.

13.7 Talent in zicht

Ieder jaar organiseren wij Talent in zicht. Ieder kind mag dan zijn Talent laten zien of gebruiken. Het is die dag 1 groot feest!

Wij kunnen nog veel meer parels benoemen van de Uitkijck. Wij nodigen u liever uit om bij ons op school langs te komen, dan kunt u zien met hoeveel plezier wij lesgeven en zelf ook genieten van de school.

14. Ambities & toekomst

De Uitkijck in de toekomst: welke stappen te gaan?

Het is tijd om de puzzelstukjes onder de loep te nemen en te kijken waar deze nog bijgeschaafd kunnen/moeten worden.

Hoe maken wij onze beloftes waar en wat moet daar nog voor gebeuren? Hoe houden we alle radertjes draaiende in de juiste richting?

Waarom hebben we bepaalde afspraken gemaakt? Staan wij nog achter deze afspraken?

Liggen we op één lijn? Staan de teamneuzen dezelfde kant op?

Is de doorlopende lijn zichtbaar en zonder hiaten?

Wat willen we verbeteren of toevoegen?

Kortom: Hoe willen wij met onze school de toekomst in? Is onze school

toekomstproof? Hoe zorgen we ervoor dat we met ons veranderende leerling populatie onze daltonvisie en werkwijze boven water houden? Hoe onderscheiden wij ons van andere scholen die ook dalton-facetten in zich hebben? Wat maakt ons als daltonschool anders dan de andere scholen? Hoe willen wij ons profileren? We moeten onze toekomstvisie bepalen.

Samen met het team hebben we het 15-veld ingevuld en aan de hand van dit document tot ambities gekomen.

Voor de komende jaren willen we aan de slag met onderstaande punten op het gebied van daltonontwikkeling.

Ambities	Tijdpad
Vrijheid en verantwoordelijkheid Leerlingniveau: 1. Meer eigenaar worden van eigen leerproces (eigen doelen formuleren) 2. Zelfstandig plannen van taken waar de leerling echt aan wil werken (eigen doelen) 3. Mediation door leerlingen weer activeren Leerkrachtniveau: 1. Meer verschillende coöperatieve werkvormen inzetten 2. Vaker groepsdoorbroken werken 3. Betere inzet van de leerpleinen 4. Zichtbaarder maken van de leerdoelen 5. Mediation door leerlingen weer activeren	doorlopend doorlopend 2020-2021 doorlopend in bouwvergaderingen sept 2020 tot juli 2021 2020-2021
Zelfstandigheid Leerlingniveau: 1. Leerlingen houden rekening met elkaar en kunnen elkaar op een positieve manier aanspreken op hun gedrag 2. Leerlingen werken met handelingswijzer 3. Leerlingen werken doelgericht met de kieskast Leerkrachtniveau: 1. Het ontwikkelen van handelingswijzer 2. Leerkrachten richten de inhoud van de kieskasten op doelen in 3. Betere inzet van de leerpleinen 4. Leerkrachten maken handelingswijzer voor het gebruik van de verschillende ruimtes 5. Er wordt een weektaak ontwikkeld die een doorgaande lijn heeft van groep 3 t/m 8	Doorlopend 2021 2021 2020-2021 Doorlopend Doorlopend 2020 2020
Samenwerken Leerlingniveau: 1. Nog meer van samenwerken naar samenwerken 2. Leerlingen maken meer gebruik van een maatje, ze kunnen een keuze maken op basis van talenten of op basis van individuele voorkeuren Leerkrachtniveau: 1. Meer verschillende coöperatieve werkvormen inzetten 2. Vaker groepsdoorbroken werken 3. Betere inzet van de leerpleinen	Doorlopend 2022 Doorlopend Doorlopend Doorlopend

Effectiviteit Leerlingniveau: 1. Werken met portfolio's 2. Effectief gebruik maken van de tijd, ruimte en materiaal Leerkrachtniveau: 1. De rol van de leerkracht als coach en begeleider nog verder ontwikkelen. 2. Meer werken vanuit doelen en leerlijnen 3. Verder ontwikkelen van het instructie-rooster.	Doorlopend Doorlopend 2022 2021
Reflectie Leerlingniveau: 1. Werken met portfolio's: leerlingen kunnen reflecteren op proces en product 2. Leerlingen kunnen reflecteren op gedrag Leerkrachtniveau: 1. Leerkrachten passen het portfolio meer aan de kernwaarden van het daltononderwijs 2. Leerkrachten ontwikkelen ook de onderdelen voor taal en sociaal-emotionele ontwikkeling 3. Kind gesprekken verder ontwikkelen in een doorgaande lijn door de school 4. Verder uitdiepen van reflectie	2022 Doorlopend 2021 2021 Doorlopend 2022
Borging Leerlingniveau: 1. Meer eigenaarschap hebben bij het werken met portfolio's Leerkrachtniveau: 1. Borging van ingezette ontwikkelingen en verdiepingen 2. Zorgen voor een meer doorgaande lijn binnen de school	Doorlopend Doorlopend

We hebben een paar grote ambities:

1. Werken vanuit leerdoelen (leerlijnen)
2. Werken aan portfolio

Heldere zichtbare doelen

Om te zorgen dat de leerlingen actief betrokken zijn bij hun werk is het belangrijk dat de didactische doelen helder zijn. Naast het benoemen van deze doelen willen streven wij naar voor leerlingen inzichtelijke didactische doelen en leerlijnen. Dit kan zijn in de vorm van "doelen-borden" of (tussen)doelen op de achterkant van de takenbladen. Met de ontwikkeling hiervan starten we in schooljaar 2020-2021. Aan het begin van schooljaar 2021-2022 evalueren we dit en bepalen we hoe we voor de andere vakgebieden verder gaan.

Inschrijven op instructie. We gaan onderzoeken of inschrijven op instructie tot de mogelijkheden behoort. Indien een leerling inzicht heeft in de doelen die het al dan niet behaald heeft, kan het een inschatting maken van het al dan niet deelnemen aan een instructie. Hiervoor dienen we eerst verder te zijn met het inzichtelijk maken van de doelen voor de leerlingen.

Werken met Portfolio

In 2018 zijn we gestart met het ontwikkelen van een portfolio op het gebied van rekenen. We hadden de ambitie dat in 2020 het portfolio voor alle vakgebieden waren ontwikkeld, maar dit is niet gelukt. We hebben gekozen om eerst het rekenonderdeel goed te borgen, voordat we verder zouden gaan met de andere vakgebieden. Ook hebben we dit jaar voor het eerst portfoliogesprekken gevoerd. Onze ambitie is dat de rapportgesprekken vervallen en dat we uiteindelijk alleen nog maar portfoliogesprekken houden (2021)

Bijlagen

1. Poster schoolplan
2. Visitatieverslag 2013
3. Dagritmekaarten
4. Kwinkposter
5. Kwinkleerlijn
6. Taakverdeling
7. Taakjes
8. Tussendoelen
9. Format leescircuit
10. Spinnenweb midden en bovenbouw
11. Portfolio Kleuters
12. Wie ben ik?
13. Wat wil je leren?
14. Kind gesprek
15. Controletoeetsen
16. Grafieken Toetsresultaten
17. Kijkwijzers